

توراه اور • پاراشاها בראשית • مامار 3

ביאור על הנ"ל

شرح مطالب پیش گفته

هرچند توراه (تורה, Torah) و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) در امور مادی پوشیده‌اند، حکمت و اراده خود **ה'** هستند و با او یکی‌اند، به گونه‌ای که هیچ نفس آفریده‌ای نمی‌تواند چنین یگانگی‌ای داشته باشد؛ آن‌ها یگانگی عالم صدور (אצילות, Atzilus) را به عوالم فرودین می‌کشانند و در عصر آینده، حتی بالاتر می‌روند و به عالم عکودیم (עולם העקודים, Akudim) می‌رسند که در «آسمان‌های نو و زمین نو» آشکار خواهد شد.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/3

مقصود اصلی

هرچند توره (تורה, Torah) و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) در امور مادی پوشیده‌اند، حکمت و اراده خود **ה'** هستند و با او یکی‌اند، به‌گونه‌ای که هیچ نفس آفریده‌ای نمی‌تواند چنین یگانگی‌ای داشته باشد؛ آن‌ها یگانگی عالم صدور (אצילות, Atzilus) را به عوالم فرودین می‌کشاند و در عصر آینده، حتی بالاتر می‌روند و به عالم عکودیم (עולם העקודים, Akudim) می‌رسند که در «آسمان‌های نو و زمین نو» آشکار خواهد شد.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشت‌های پایان متن هستند.

خلاصه مامار

این ما **מר** بر وعده اشعیا بنا می‌کند که همان‌گونه که آسمان‌ها و زمین نو برپا خواهند بود، «نسل تو و نام تو» نیز برپا خواهند ماند؛ سپس می‌پرسد توره و **מצוות** چگونه می‌توانند مقصود نزول نفس باشند: نفس در بالا از پیش به **ה'** عشق می‌ورزید و از او هیبت داشت، و توره که به امور مادی فرود آمده، چنان می‌نماید که برای «پرواز به بالا» به عشق و هیبت وابسته است. پاسخ، میان عالم صدور (אצילות, Atzilus)، که «به نام من خوانده شده» و در آن نورها و ظرف‌ها با بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) یکی‌اند، و عالم آفرینش (בריאה, Beriah) و مراتب پایین‌تر فرق می‌گذارد؛ این عوالم «برای جلال من آفریده شده‌اند»، نور **ה'** را تنها از راه پوششی دریافت می‌کنند و ظرف‌های شکسته توهو (תהו, Tohu) را در خود دارند. اصلاح آن‌ها دو مرحله دارد: راتزو (حرکت شتابان نفس به سوی **ה'** در دعا؛ **רצו**, ratzo) در دعا، که نیکی را از بدی جدا می‌کند (آب‌های مؤنث، **מ"ן**, mayin nukvin؛ «زمین»)، و توره و **מצוות**، «اعضای پادشاه»، که یگانگی عالم صدور را فرومی‌کشاند (آب‌های مذکر، **מ"ד**, mayin dechurin؛ «آسمان»). از آن‌جا که نفس موجودی آفریده‌شده است، حال آن‌که توره و **מצוות** با **ה'** یکی‌اند، آن‌ها از عشق و هیبت نفس فراترند؛ عشق و هیبت تنها نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) را که درون آن‌هاست آشکار می‌کنند. در عصر آینده، عالم عکودیم، بُعد درونی عتیک (עתיק, Atik)، همچون «آسمان‌های نو و زمین نو» آشکار خواهد شد و توره («نسل تو») و پذیرفتن پادشاهی **ה'** («نام تو») نیز به آن‌جا عروج خواهند کرد.

طرح کلی

- پرسش** 1
آیه محوری؛ نزول نفس برای عروج از راه توره و **מצוות** است – اما چرا توره و **מצוות**، که به جهان مادی فرود آمده‌اند و برای عروج به عشق و هیبت نیاز دارند، از عشق و هیبت نفس در بالا برترند؟
4-11
- «به نام من خوانده شده» و «برای جلال من»** 2
אצילות، که در آن نورها («نیروهای حیات او») و ظرف‌ها («ظرف‌های او») با بی‌نهایت مطلق یکی‌اند، در برابر **בריאה** و مراتب پایین‌تر، که نور **ה'** را از راه پوششی دریافت می‌کنند و جدا می‌مانند.
10-5
- توهو و اصلاح: فرشتگان و عوالم فرودین** 3
خدمت پرهیاهوی فرشتگان؛ عوالم فرودین ظرف‌های شکسته توهو را در خود دارند و برای اصلاح‌شدن، به نوری تازه از **אצילות** نیازمندند که از راه خدمت فرومی‌آید.
14-11

راتزوی دعا نیکی را از بدی جدا می‌کند (מ"ו); توره و מצוות، اعضای پادشاه، یگانگی برین را فرومی‌کشاند (מ"ד).

نفس آفریده شده است و با ה' یکی نیست؛ توره و מצוות حکمت و ارادهٔ اویند. عشق و هیبت نور بی‌پایان را که در توره است آشکار می‌کنند؛ توره برای خود آن و מצוות نام ה' را «می‌سازند»؛ زمین (دعا) بر آسمان (توره) مقدم است.

پس از کامل‌شدن پالایش، بُعد درونی עתیک – عالم عکودیم، بالاتر از אצילות – همچون «آسمان‌های نو و زمین نو» آشکار خواهد شد و نفس‌های تازه خواهد آورد.

توره «نسل»ی است که رشد می‌کند؛ پذیرفتن پادشاهی ה' «نام» است که ریشه در تاج (כתר, Keser) دارد. هر دو به عالم عکودیم عروج خواهند کرد.

مفاهیم کلیدی

אצילות و בריאה אצילות / בריאה

אצילות «به نام من خوانده شده» است: نور ה' در آن با یگانگی کامل دریافت می‌شود. בריאה و مراتب پایین‌تر «برای جلال من آفریده شده‌اند»: نور را تنها از راه پوششی دریافت می‌کنند و جدا می‌مانند.

او و نیروهای حیاتش، او و ظرف‌هایش איהו וחייהי חד איהו

וגרמוהי חד

توصیف تیکونه زوهار (תיקוני זוהר, Tikkunei Zohar) از אצילות: نورها («نیروهای حیات او») و ظرف‌ها («ظرف‌های او») هر دو با بی‌نهایت مطلق یکی‌اند.

توهو و اصلاح תהו ותקון

عالم توهو که ظرف‌هایش شکستند و به عوالم فرودین افتادند، و عالم اصلاح (תקון, Tikkun؛ سامان‌یابی)، یعنی אצילות، که در آن نورها و ظرف‌ها نظم یافته و یگانه‌اند؛ خدمت، پاره‌های فروافتاده را اصلاح می‌کند.

آب‌های مؤنث و آب‌های مذکر מ"ן ומ"ד

«آب‌های مؤنث»، یعنی برانگیختگی و پالایش از پایین از راه دعا، و «آب‌های مذکر»، یعنی فیض از بالا از راه توره و מצוות.

راتزو רצוא

«دویدن» نفس به سوی ה' در دعا، که حتی از نورهای فراگیر نیز فراتر می‌جهد؛ نیکی را از بدی جدا می‌کند.

عالم عکودیم עולם העקודים

عالمی بالاتر از אצילות که در آن همهٔ نیروها بی‌هیچ تقسیمی در ظرفی واحد «بسته»‌اند؛ بُعد درونی עתیک که در عصر آینده همچون «آسمان‌های نو و زمین نو» آشکار خواهد شد.

اعضای پادشاه רמ"ח אברים דמלכא

۲۴۸ فرمان‌آیی‌جایی؛ ظرف‌هایی برای نور و نیروی حیات خود ה' که در امور مادی پوشیده شده‌اند تا آن‌ها را تعالی بخشند.

پرسش

1. بیאור על הנ"ל¹

شرحی بر مطالب پیش گفته

این maamar شرحی افزون بر maamar پیشین در تורה اور (تורה اور) است که درباره همان آیه از اشعیا است: «آسمان‌های نو و زمین نو» که «در پیشگاه من پایدار می‌مانند»، و «نسل» و «نام» اسرائیل که همراه آن‌ها پایدار خواهند ماند.

2. כי כאשר השמים² החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני כן יעמוד זרעכם ושמכם.

«زیرا همان‌گونه که آسمان‌های جدید و زمین جدیدی که من می‌سازم، در پیشگاه من پایدارند، نسل شما و نام شما نیز پایدار خواهند ماند.»

این آیه از پایان کتاب اشعیا، محور تمام מאמר (maamar) است. پیامبر وعده می‌دهد که همان‌گونه که «آسمان‌های جدید و زمین جدید» در آینده در پیشگاه ² پایدار خواهند ماند، «نسل» و «نام» اسرائیل نیز پایدار خواهد ماند. מאמר بعدتر هر یک از این اصطلاحات را توضیح می‌دهد: آسمان‌ها و زمین جدید، تجلی‌ای تازه از ورای نظم معمولی عوالم است؛ «نسل» به تורה (Torah, תורה) اشاره دارد و «نام» به پذیرش یوغ (קבלת עול, kabbalas ol) מצוות (mitzvot).

הנה נודע תכלית ירידת הנשמה לגוף בעוה"ז שטרם ירידתה היתה כלולה במאצילה ב"ה באהוי"ר

[بאהבה ویراه] ³ כו'. כי הנפש יש לה שכל ומדות ³ כו'.

اکنون معلوم است [که] مقصود از نزول روح به بدن در این جهان چیست: پیش از نزولش، در فیض بخش خویش، که متبارک است، با عشق و هیبت (אהבה ویراه, ahavah veyirah) و غیره مندرج بود. زیرا روح عقل و صفات عاطفی (مדות, middos) دارد و غیره.

بحث با مقدمه‌ای شناخته‌شده آغاز می‌شود: روح پیش از فرود آمدن به بدن، از پیش در قرب ⁴ قرار داشت و او را دوست می‌داشت و از او هیبت داشت. این امر ممکن بود، زیرا روح عقل و عواطف خاص خود را دارد که با آن‌ها می‌تواند الوهیت را درک کند و با عشق و هیبت پاسخ دهد. پس چرا اصلاً لازم بود فرود آید؟

3 **וירדה ונתלבשה בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] המעלימי ומסתירי [ומסתירים] כו' ומלבישים אותה בלבושים צואים.⁴ הן המדות שמצד הקליפה כו'**

و فرود آمد و در جسم و نفس حیوانی (**نפש הבהמית**, Nefesh HaBahamis) پوشیده شد؛ آن دو آن را پنهان و مستور می‌کنند، و غیره، و با جامه‌های آلوده می‌پوشانندش؛ این‌ها صفات عاطفی (**مדות**, middos) هستند که از جانب پوسته (**קליפה**, kelipah) سرچشمه می‌گیرند، و غیره.

نفس به جسم و نفس حیوانی فرود آمد و در آن‌ها پوشیده شد؛ آن‌ها نورِ الهی نفس را پنهان می‌کنند. «جامه‌های آلوده» (تصویری برگرفته از رؤیای زکریا (**זכריה**) دربارهٔ کاهن اعظم) همان عواطفی هستند که از جانب **کلیפה**، نیروهای پوشاننده، سرچشمه می‌گیرند: عشق و ترسی که متوجه امور دنیوی‌اند، نه متوجه **ה'**.

שירידה זו צורך עליי [עלייה] היא. כדי לברר בירורין ע"י המשכת התורה והמצות שבהן מלובש اور א"ס ב"ה.

[و معلوم است] که این فرود برای صعود است؛ تا از راه فرودآوردنِ تورات و فرمان‌ها (**מצות**, mitzvos), پالایش‌ها (**בירورין**, birurim) صورت گیرد؛ که نورِ بی‌پایان (**اور אין סוף**, Or Ein Sof), متبارک باد، در آن‌ها پوشیده است.

باین‌حال، این فرود هدفی برتر دارد. نفس، از طریق تورات و **מצות**، که نورِ **اور אין סוף** در آن‌ها پوشیده است، نیکی را از بدی در جهان و در خود پالایش می‌کند (به‌معنای تحت‌اللفظی، آن‌ها را از هم جدا می‌کند) و بدین‌سان به مرتبه‌ای بالاتر از پیش صعود می‌کند.

4 **ובהן ועל ידן יהי [יהיה] גילוי اور א"ס ב"ה ממש על נפשו כו' כמ"ש במ"א.^{5,6}**

و در آنها و به‌واسطهٔ آنها، خودِ نورِ بی‌پایان (**اور אין סוף**, Or Ein Sof), متبارک باد، بر جانِ او آشکار خواهد شد و جز اینها؛ چنان‌که در جای دیگری توضیح داده شده است.

به‌واسطهٔ تورا و میصوت، خودِ **اور אין סוף** – نه صرفاً پرتوی از آن – بر جان آشکار خواهد شد؛ چنان‌که آلتِ رَبَّه در جای دیگری توضیح می‌دهد.

ולהבין זה שהרי התורה והמצות אשר לפנינו הן ג"כ בירידות והשתלשלות המדרגות מאור פניו ית' עד שנתלבשו בעניני' [בענינים] גשמי' [גשמיים] וחומריים שלכן בקשו המלאכים אשר תנה הודך על השמים^{7,8} כו'. ובמה יהיה יתרון מעלתן ממעלת אהוי"ר [אהבה ויראה] של הנשמה.

و این مطلب نیازمند توضیح است؛ زیرا تورا (Torah, תורה) و فرمان‌ها (mitzvos, מצוות) که پیش روی ما هستند نیز [محصل] فرودها و زنجیرهٔ نزول مراتب از نور روی او، که متبارک است، هستند؛ تا آنجا که در امور جسمانی و مادی پوشیده شده‌اند – و از همین رو فرشتگان درخواست کردند: «جلالت را بر آسمان‌ها قرار ده»، و جز اینها. پس برتری آنها بر مرتبهٔ عشق و هیبت جان در چه خواهد بود؟

این مطلب نیازمند توضیح است، زیرا تورایی که در اختیار ماست نیز از همهٔ مراتب فرود آمده، تا آنجا که به امور جسمانی می‌پردازد. تلمود نقل می‌کند که هنگامی که موسی (مשה) برای دریافت آن بالا رفت، فرشتگان از ه' خواستند که «جلالت را بر آسمان‌ها قرار دهد»؛ یعنی تورا، جلال او، را در آسمان نگاه دارد. اگر تورا تا این اندازه فرود آمده است، چگونه می‌تواند از عشق و هیبت پاکی که جان در عوالم بالا داشت برتر باشد؟

וגם הרי אמרו כי אורייתא בלא דו"ר [דחילו ורחימו]⁹ לא פרחת לעילא¹⁰ שאהוי"ר [שאהבה ויראה] הן הגדפין המעלות ומנשאות את התורה. והרי אדרבה נראה שמעלת אהוי"ר [אהבה ויראה] גדלה מאד ביתר שאת ממעלת התורה:

و افزون بر این، [حکیمان] گفته‌اند که تورا بدون هیبت و عشق به بالا پرواز نمی‌کند، زیرا عشق و هیبت بال‌هایی هستند که تورا را بالا می‌برند و اوج می‌بخشند. پس برعکس، چنین به نظر می‌رسد که مرتبهٔ عشق و هیبت بسیار، و به مراتب، از مرتبهٔ تورا بالاتر است.

دشواری دومی نیز هست: تیکونه زوهر (תיקוני זוהר, Tikkunei Zohar) می‌گوید تورایی که بدون عشق و هیبت آموخته شود «به بالا پرواز نمی‌کند». عشق و هیبت بال‌هایی هستند که تورا را بالا می‌برند. پس چنین به نظر می‌رسد که عشق و هیبت بسیار از خود تورا برترند.

«به نام من خوانده شده» و «برای جلال من»

5 **אך הענין הוא דכתיב כל הנקרא בשמי¹¹ ולכבודי בראתיו כו'. הנקרא בשמי הוא עולם האצילות שהוא נקרא בשמי ממש.**

اما مقصود این است که نوشته شده: «هر آن که به نام من خوانده می شود، و او را برای جلالم آفریده ام»، و الی آخر. «آن که به نام من خوانده می شود» عالم صدور (אצילות, Atzilus) است؛ زیرا حقیقتاً به نام من خوانده می شود.

پاسخ با آیه ای آغاز می شود که آفرینش را به دو دسته تقسیم می کند: «به نام من خوانده می شوند» و «برای جلالم آفریده شده اند». عالم صدور، که برترین عالم است، حقیقتاً «به نام من خوانده می شود»: خود آن از سنخ الهی است.

ששם שורה اور א"ס ב"ה ממש ומתייחדים עמו בתכלית היחוד דאיהו וחיהי חד¹² ואיהו וגרמוהי חד שהכל בטל ונכלל באור א"ס ב"ה ממש.

زیرا در آنجا خود نور بی پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof)، متبارک باد، ساکن است و آنان با آن در نهایت یگانگی متحدند؛ زیرا «او و نیروهای حیاتش یکی اند، و او و ظرف هایش یکی است»؛ چراکه همه در برابر خود نور بی پایان، متبارک باد، خود را هیچ می یابند و در آن مندرج اند.

در عالم صدور، خود نور بی پایان سکونت دارد و همه چیز در آنجا کاملاً با آن متحد است. تیکونی زوهر (תיקוני זוהר) این معنا را چنین بیان می کند: در عالم صدور، ה' با «نیروهای حیاتش» (חיהי, chayohi) – یعنی نورها – و با «ظرف هایش» (גרמוהי, garmohi) – یعنی ظرفها – یکی است. هیچ چیز در آنجا خود را جدا و مستقل احساس نمی کند.

ועל כולם נקרא שמו שכולם הם בבחי' א"ס. הגם שאין ערוך אליו ית' (وکنודע שאדם דאצילות נקר' [נקרא / نקראت / نקراوت] آدم דעשיה בחי' עשי' [עשיה] גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית]) ואפילו עולם האצילות אינו אלא זיו והארה כו'.

و نام او بر همه آنها نهاده شده است، زیرا همه در مرتبه بی نهایت اند. [این امر چنین است] با آن که هیچ سنجشی [میان آنها و] او، که متبارک است، نیست (و چنان که دانسته است، آدم عالم صدور (آدم د'اצילות, Adam d'Atzilus) آدم عالم عمل (עשיה, Asiyah) خوانده می شود؛ یعنی مرتبه عمل جسمانی)، و حتی عالم صدور نیز چیزی جز پرتو و تابشی نیست، و الی آخر؛

آلتر ربه این نکته را با این قید توضیح می دهد: عالم صدور همچنان با خود ה' قابل قیاس نیست. چنان که در قبلا دانسته است، حتی «آدم عالم صدور» – پیکربندی الهی آن عالم – در نسبت با ذات ה'، همچون پایین ترین عالم، یعنی عالم جسمانی، به شمار می آید. عالم صدور فقط پرتوی از ه' است، نه ذات او.

רק שההארה היורדת ונמשכת שם היא מתאחדת בלי שום פירוד והתחלקות עד שכולם מלאים מן ההארה ההיא. ואין שם תפיסת שום דבר זולת ההארה ההיא.

فقط تابشی که به آنجا فرود می‌آید و در آنجا امتداد می‌یابد، بی‌هیچ جدایی و انقسامی متحد است، تا آنجا که همه از آن تابش پر شده‌اند. و در آنجا هیچ‌چیزی جز آن تابش هیچ جایگاهی ندارد.

ویژگی یگانهٔ عالم صدور این است که این تابش در آنجا بی‌هیچ جدایی یا انقسامی دریافت می‌شود: همه‌چیز در آن از آن تابش پر است و در آنجا هیچ‌چیز جدا از آن، به‌عنوان چیزی قائم به خود، وجود ندارد.

כי אצילות מלשון הפרשה¹⁴. 13 כמו ויאצל מן הרוח¹⁵ כו' דגבי משה דתרגומו ואפריש

زیرا «اَצילות» از واژه‌ای به معنای جدا ساختن گرفته شده است؛ مانند «و او از روح جدا ساخت» (ویاצל, vayatzel)، و الی آخر، در ماجرای موسی (مשה)، که ترجموم (תרגום, Targum) آن را «و جدا کرد» ترجمه می‌کند.

خود نام عالم صدور این معنا را نشان می‌دهد. این نام از آیه‌ای گرفته شده است که در آن ה' بخشی از روحی را که بر موسی بود جدا کرد و به هفتاد پیر داد؛ ترجموم واژهٔ «ویاצל» را «و جدا کرد» ترجمه می‌کند.

שבودאי לא נתן כל רוחו על הזקנים עד שהגיעו למעלתו ומדרגתו ממש אלא שהפריש מרוחו והוריד למטה שיתלבש במדת הזקנים כדי שיתעלו קצת ויוכלו שאת עמו כאחד והיו לאחדים. עם היות שאינם אחדות אחד במהותם ממש מ"מ יכולים הם להתאחד עמו.

زیرا یقیناً او تمام روح خود را به پیران نداد، به‌گونه‌ای که آنان به همان قامت و مرتبهٔ او برسند؛ بلکه [بخشی] از روح خود را جدا ساخت و به پایین فرود آورد تا در اندازهٔ پیران پوشیده شود، تا آنان تا اندازه‌ای تعالی یابند و بتوانند همچون یک تن بار را با او بر دوش گیرند، و «یکی شوند». با آن‌که در ذاتِ خود حقیقتاً یک وحدتِ واحد نیستند، بااین‌همه می‌توانند با او متحد شوند.

موسی یقیناً تمام روح خود را به پیران نداد تا آنان را به مرتبهٔ خودش برساند. بلکه بخشی از روح او به پایین آورده شد و با ظرفیت آنان متناسب گردید، تا بتوانند در بارِ او شریک شوند و با او «یکی» شوند: نه آن‌که در ذاتِ خود یکی باشند، بلکه از راهِ بخشی از روح او که دریافت کردند، با او متحد شوند.

6 והיינו שהם מיוחדים בזיו ואור הנמשך ממנו.

یعنی آنان در پرتو و نوری که از او جاری می‌شد، متحد بودند.

مشایخ از راهِ پرتوِ روحِ موسی (משה, Moshe) که به آنان می‌رسید، با او متحد بودند؛ اما نه در ذاتِ خویش.

כך עולם האצילות הוא שהאציל اور א"ס ב"ה והפריש זיו ואור בעולם ההוא שיהי' [שיהיה] יכולת בהם לקבל זיו ואור אוא"ס [اور אין סוף] ב"ה הזה בבחינת יחוד שיטייחד הכל בבחינת اور א"ס דהיינו בבחי' اور וזיו הנמשך ממנו.

همچنین در عالم صدور (اצילות, Atzilus): نور بی‌پایان (اور אין סוף, Or Ein Sof)، که متبارک است، پرتویی و نوری را در آن عالم افاضه کرد و جدا ساخت، تا آنها توانایی دریافت این پرتو و نور اور אין סוף را به‌نحو یگانگی داشته باشند؛ به‌گونه‌ای که همه‌چیز در مرتبه اور אין סוף متحد شود؛ یعنی در مرتبه نور و پرتویی که از او جاری می‌شود.

همچنین در عالم صدور، نور بی‌پایان «فیضان یافت»؛ یعنی پرتویی و نوری را در آن عالم جدا ساخت و به آن توانایی داد تا نور الهی را در حالتی از یگانگی دریافت کند. همه‌چیز در آنجا با بی‌نهایت مطلق (اين סוף, Ein Sof) متحد است؛ نه با ذات او، بلکه با پرتویی که از او جاری می‌شود.

7 **וענין היחוד הוא בב' בחינות איהו וחיהי איהו וגרמוהי. חיהי הם האורות¹⁶ דהיינו המקורות שמנהן נתהוו חכמה וחסד כו'**

و یگانگی در دو جنبه (בחינות, bechinos) است: «او و نیروهای حیاتش» (איהו וחיהי, ihu v'chayohi) [و] «او و ظرف‌هایش» (איהו וגרמוהי, ihu vegarmohi). «نیروهای حیاتش» همان نورها هستند؛ یعنی سرچشمه‌هایی که حکمت (חכמה, Chochmah) و مهر (חסד, Chesed) و غیره از آنها پدید آمدند؛

یگانگی عالم صدور (اצילות, Atzilus) دو جنبه دارد که با دو بخش عبارت زوهار مطابقت می‌کنند. «نیروهای حیاتش» همان نورها هستند؛ یعنی سرچشمه‌هایی که مراتب تجلی (ספירות, Sefiros)، مانند حکمت و مهر، از آنها پدید می‌آیند.

והמקורות הם אורו' [اوروت] וחיות. שבאורו' [שבאורות] لا شیך עדיין בחי' התחלקות פרטים להיות נק' בשם חכמה או חסד כו'.

و سرچشمه‌ها نورها و نیروی حیات‌اند. زیرا در نورها هنوز جنبه تقسیم به جزئیات – به‌گونه‌ای که «حکمت» یا «مهر» و غیره نامیده شوند – مصداق ندارد.

نور، به‌خودی‌خود، ساده و تقسیم‌نشده است: صرفاً در مرتبه نورها هنوز صفات متمایزی وجود ندارند که بتوان آنها را «حکمت» یا «مهر» نامید.

8 **וכמ"ש במ"א בענין האורות דאחליפו דוכתייהו¹⁷ اور החסד בכלי הגבור' [הגבורה] כו'.**

و چنان‌که در جای دیگری درباره نورهایی توضیح داده شده است که «جای خود را عوض کردند» – نور مهر (חסد, Chesed) در ظرف قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) و مانند آن.

اشاره به بحثی در جای دیگر است: در زوهر (זהר) از نورهایی سخن می‌رود که «جای خود را عوض کردند»؛ نور مهر در ظرف قید و سخت‌گیری جای می‌گیرد. این نکته به مطلبی که همین‌جا گفته شد مربوط است: نور به‌خودی‌خود هنوز صفتی معین نیست.

וגרמוהי הם הכלים המגבילים את האורות שע"י הכלים הם עולים בשם חכמה¹⁸ או חסד כו' ואעפ"כ
[ואף על פי כן] **שורה בהם אור א"ס בבחינת יחוד ונקרא חכמה דא"ס וחסד דא"ס כו'.**

و «ظرفهای او» (וגرموהי, garmohi) همان ظرف‌هایی‌اند که برای نورها حد می‌گذارند؛ زیرا به واسطه ظرف‌هاست که نورها نام حکمت (حכמה, Chochmah) یا مهر و مانند آن می‌گیرند. باین‌همه، نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) در آن‌ها به‌صورت یگانگی جای دارد، و آن را حکمت بی‌نهایت مطلق (אין سوف, Ein Sof) و مهر אין سوف و مانند آن می‌نامند.

«ظرفهای او» همان ظرف‌هایی‌اند که برای هر نور حد می‌گذارند: تنها به‌واسطه ظرف‌هاست که نور «حکمت» یا «مهر» نامیده می‌شود. باین‌حال، در عالم صدور (אצילות, Atzilus)، نور بی‌پایان در ظرف‌ها با یگانگی کامل جای دارد؛ ازاین‌رو آن‌ها حکمت بی‌نهایت مطلق و مهر بی‌نهایت مطلق نامیده می‌شوند.

שעם היות שנקרא בשם חכמה מ"מ אינה נגבלת בשם גבול ומדה אלא כמאמר אנת הוא חכים¹⁹ ולא
בחכמה ידיעא²⁰ כו'.

زیرا با آنکه آن را به نام حکمت می‌خوانند، باین‌حال، با نامی که حد و اندازه‌ای برایش تعیین کند محدود نمی‌شود؛ بلکه [چنین است که] در این گفتار آمده است: «تو حکیمی، اما نه با حکمتی شناخته‌شده» و مانند آن.

هرچند برای حکمت عالم صدور نامی نهاده می‌شود، این حکمت محدود و قابل اندازه‌گیری نیست. در دعای الیاهو پیامبر (אליהו) که در آغاز تیکونی زوهر (תיקוני זוהר) آمده است («Patach Eliyahu»)، ה' را حکیم می‌خوانند، «اما نه با حکمتی شناخته‌شده»: حکمت او با خود او یکی است.

9 והוא המדע והוא הידוע^{21, 22} כו' ולכן נק' עולם האצילות הנקרא בשמי ממש. אבל עולם הבריאה וממנו
ولמטה נקרא לכבודי בראתיו כו'.

و «او خود دانش است و خود دانسته‌شده»، و جز این. ازاین‌رو، عالم صدور (אצילות, Atzilus) حقیقتاً «به نام من خوانده می‌شود». اما عالم آفرینش (בריאה, Beriah) و عوالم پایین‌تر از آن، «برای شکوه خود آفریدمش» و جز این خوانده می‌شوند.

رامبام (רמב"ם) می‌نویسد که ה' داننده، دانسته‌شده و خود دانش است؛ حکمت او چیزی جدا از او نیست. از همین رو، **אצילות** «به نام من خوانده می‌شود». اما از **בריאה** به پایین، عوالم تنها «برای شکوه من آفریده شده‌اند».

כבוד הוא התלבשות וכמאמר אליהו²³ לבושין תקינת לון²⁴ כו'

«شکوه» همان جامه‌پوشانی است؛ چنان‌که در گفتار الیاهو (אליהו) آمده است: «برای آنان جامه‌هایی ساختی»، و جز این.

«شکوه» در اینجا به معنای جامه است. در دعای الیاهو، ה' برای مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) «جامه‌هایی ساخت»؛ آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) این جامه‌ها را عالم **בריאה** و عوالم پایین‌تر از آن می‌داند.

כמו לבוש שאינו מתאחד עם עצמיות כו' אלא אדרבה שהעצמיות מתכסה ומתעלם בהן לבלתי הגלות נגלות העצמי' [העצמיות] כמו שהוא ואין אור העצמות נראה אלא דרך לבוש זה

[این] مانند جامه‌ای است که با ذات یکی نیست و جز این؛ بلکه برعکس، ذات در آن‌ها پوشیده و پنهان می‌شود تا ذات آن‌گونه که هست آشکار نگردد، و نور ذات جز از خلال این جامه دیده نمی‌شود.

جامه با کسی که آن را می‌پوشد یکی نیست؛ برعکس، او را می‌پوشاند، به‌گونه‌ای که تنها از خلال آن دیده می‌شود. به همین ترتیب، نور ذات **ه'** در عالم **برיאاه** پنهان است و در آنجا تنها از خلال جامه‌اش دیده می‌شود.

وم"מ לבושין תקינת לון כו' שהוא תקון כדי שיתגלה אור העצמיות דרך לבוש דוקא שבלתי לבוש לא היה עולם הבריאה יכול לקבל כו'.

باین‌حال، «برای آنان جامه‌هایی ساختی» (تקינת، tikanta)، و جز این؛ که این خود اصلاحی (تקון، tikun) است، تا نور ذات مشخصاً از خلال جامه‌ای آشکار شود؛ زیرا عالم **برיאاه** بدون جامه نمی‌توانست آن را دریافت کند، و جز این.

باین‌همه، واژه‌ای که الیاهو برای «ساختی» به‌کار می‌برد، **تקינת** (tikanta)، همچنین معنای «اصلاح کردی» می‌دهد؛ جامه موهبتی است، زیرا بدون آن **برיאاه** اصلاً نمی‌توانست نور الهی را دریافت کند.

10 ולפי שבלבוש זה מתגלה אור העצמות לכך כתיב וצבא השמים²⁵ לך משתחווים שבטלים כו'.

و از آن‌جا که نور ذات در این پوشش آشکار می‌شود، از این‌رو نوشته شده است: «و سپاه آسمان در برابر تو سجده می‌کنند»؛ زیرا آنان به حالِ خودنفی‌گری (**بیטול**، bittul) هستند، و مانند آن.

از آن‌جا که نور **ه'** از طریق این پوشش آشکار می‌شود، فرشتگانِ عالمِ آفرینش (**ברیאה**، Beriah) – «سپاه آسمان» – در برابر او به سجده می‌افتند؛ آنان در برابر نوری که ادراک می‌کنند، به حالِ **بیטול** هستند.

ומחמת שאינו מתגלה אלא בבחי' לבוש לכך הם בבחי' פירוד ומשמ' יפרד²⁶ טורי דפרודא כו' שאינם מתאחדים כבאצילות:

و چون نور تنها به‌صورت پوششی آشکار می‌شود، آنان در حالتِ جدایی‌اند، و «از آن‌جا جدا می‌شود» – کوه‌های جدایی، و مانند آن –؛ زیرا همچون عالمِ صدور (**אצילות**، Atzilus) با یکدیگر یگانه نیستند.

اما چون نور تنها از طریق پوششی به آنان می‌رسد، آنان موجوداتی جداگانه باقی می‌مانند. آیه دربارهٔ رودی که «از آن‌جا جدا می‌شود» و به چهار سرشاخه تقسیم می‌گردد، جایی را نشان می‌دهد که جدایی از آن آغاز می‌شود؛ این قلمرو در زبان آرامی «کوه‌های جدایی» نامیده می‌شود. برخلاف عالمِ صدور، موجوداتِ عالمِ آفرینش با **ه'** یگانه نیستند.

توهو و اصلاح: فرشتگان و عوالمِ فرودین

11 והנה נודע עבודת המלאכים ²⁷ שעומדים מששת ימי בראשית ברום עולם ומשמיעים בראה כו' אריה שאג ²⁸ הוא מיכאל פני אריה אל הימין ²⁹ וכד איהו שאג שאגין לגבי' ש"ע [ש"ע (370)] אלפין אריות כו' שהן מחנה מיכאל כו'.

اکنون، خدمت فرشتگان شناخته شده است: آنان از شش روز آفرینش در بلندی‌های جهان ایستاده‌اند و با هیبت ندا می‌دهند، و الی آخر. «شیری غریده است»؛ این همان میکائیل (میכال) است، «چهره شیر در سمت راست»؛ و چون او می‌غرد، سیصد و هفتاد هزار شیر به سوی او می‌غزند، و الی آخر؛ و آنان لشکر میکائیل‌اند، و الی آخر.

خدمت فرشتگان در دعا‌های صبح توصیف شده است: آنان «در بلندی‌های جهان» ایستاده‌اند و با هیبت، تقدیس ه' را اعلام می‌کنند. **אדמו"ר** **הזקן** افزوده‌ای از تعلیمات آرامی می‌آورد: «شیری غریده است» به فرشته میکائیل اشاره دارد که در رؤیای **ارابه الهی (מרכבה, merkavah)** به روایت حزقیال، چهره شیر در سمت راست است؛ چون او می‌غرد، ۳۷۰٬۰۰۰ شیر لشکرش نیز همراه او می‌غزند.

12 וצריך להבין מהו עבודתם ואיך נחשבת עבודה להם מה שבטלים בהשגתם חיותם וקיומם מאין ליש מאחר שכך היא השגתם ולמה שואגים ומרעישים. איזה חידוש נתחדש להם בהשגתם זו ומה הם משתוקקים ונכספים.

باید بفهمیم خدمتِ آنان چیست، و چگونه این امر برایشان خدمت به‌شمار می‌آید که با ادراکِ اینکه حیات و وجودشان از **אין** (ayin، نیستی) به **יש** (yesh، هستی) است، به خودنفی‌گری (**ביטול, bittul**) می‌رسند؛ حال آنکه این صرفاً ادراکِ آنان است. پس چرا بانگ برمی‌آورند و غوغا می‌کنند؟ در این ادراکشان چه امر تازه‌ای برایشان پدیدار شده است، و مشتاق و آرزومندِ چه چیزی‌اند؟

پرسش این است: فرشتگان به‌طور طبیعی درک می‌کنند که وجودشان چگونه از سوی **ה'**، از نیستی پدید می‌آید، و ازاین‌رو در برابر او به خودنفی‌گری می‌رسند. اگر این صرفاً طبیعتِ آنان است، پس چگونه «خدمت» به‌شمار می‌آید؟ و چرا با چنین غوغایی بانگ برمی‌آورند—چه امر تازه‌ای درک می‌کنند و مشتاقِ چه چیزی‌اند؟

אך הענין הוא כי הנה עולם האצילות הוא עולם התקון שנתקן כבר להיות האורות והכלים בבחי' איהו וגרמוהי חד כו' כנ"ל. משא"כ עולמו' [עולמות] בי"ע הם משבה"כ [משבירת הכלים] שבעולם התהו שנפלו בבי"ע.

اما مطلب چنین است: عالم صدور (אצילות, Atzilus), عالم اصلاح (תקון, Tikkun) است که پیش‌تر اصلاح شده، به‌گونه‌ای که نورها و ظرفها (اورות و כלים, Oros v'Keilim) در حالت «او و ظرف‌هایش (ایهو וגרמוהי, ihu vegarmohi) یکی هستند» قرار دارند، و جز این، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. اما عوالم آفرینش (בריאה, Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (עשיה, Asiyah) چنین نیستند؛ آن‌ها از شکستنی ظرف‌های عالم آشوب (תהו, Tohu) پدید آمده‌اند؛ ظرف‌هایی که به عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل فرو افتادند.

پاسخ با این نکته آغاز می‌شود: عالم اצילות «عالم تיקון» است، جایی که نورها و ظرفها از پیش یکی شده‌اند. اما عوالم بריאה، یצירה و عשיה دربردارنده پاره‌های ظرف‌های شکسته عالم پیشین تהو (آشوب) هستند؛ ظرف‌هایی که چون نورهایشان برای آن‌ها بیش از اندازه شدید بود، درهم شکستند و به این عوالم فرودین فرو افتادند.

13 ולכן צ"ל עבודה תמה³⁰ להמשיך בהם בחי' תקון מעולם האצילות כדי שגם הם יתעלו ויתאחדו.

بنابراین، خدمتی کامل لازم است تا جنبه‌ای از اصلاح (תקון, tikkun) را از عالم صدور (אצילות, Atzilus) به درون آن‌ها فرود آورد، تا آن‌ها نیز ارتقا یابند و متحد شوند.

از آن‌جا که عوالم فرودین از خرده‌پاره‌های شکسته عالم آشوب (תהו, Tohu) ساخته شده‌اند، به «خدمتی کامل» نیاز دارند: تلاشی که نظم اصلاح‌شده عالم اצילות را به درون آن‌ها فرود می‌آورد، تا آن‌ها نیز ارتقا یابند و با الوهیت متحد شوند.

ולא די באור וחיות הנמשך דרך מסך והתלבשות כסדר ירידת והשתלשלו' [והשתלשלות] המדר' כמו שהוטבע בטבע יצירת העולם להיות מדרגה אחר מדרגה אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] שעולם הבריאה הוא בבחי' פירוד טורי דפרודא כו'. אלא צריך להמשיך אור חדש מלמעלה עד שיוכלל עולם הבריאה בבחינת עולם האצילות ממש.

و [داشتن] نور و نیروی حیاتی که از مجرای حجاب و در پوشش فرود می‌آید، بر وفق ترتیب نزول و زنجیره‌وار فرودآمدن مراتب، کافی نیست؛ همان‌گونه که این ترتیب در سرشت آفرینش جهان نهاده شده است تا مراتب یکی پس از دیگری باشند: عالم اצילות، عالم آفرینش (בריאה, Beriah)، عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل (عשיה, Asiyah)؛ به‌گونه‌ای که عالم بריאה در مرتبه جدایی قرار دارد، «کوه‌های جدایی» و غیره. بلکه باید نوری تازه از بالا فرود آورد، تا آن‌جا که عالم بריאה در مرتبه عالم اצילות خود آن داخل شود.

جریان معمولی حیات الهی به عالم بריאה – که از مجرای حجاب و در پوشش، مرتبه پس از مرتبه، همان‌گونه که در آفرینش نهاده شده است، فرود می‌آید – کافی نیست؛ زیرا بر اساس این نظم طبیعی، عالم بריאה قلمرویی جداگانه و «کوه‌های جدایی» باقی می‌ماند. آنچه لازم است، نوری تازه از بالا است که عالم بריאה را به یگانگی خود عالم اצילות برساند.

כי עולמות ביי"ע הם אשר ברא³¹ ה' לעשות ולתקן^{32, 33} מה שלא נתקן כך בסדר השתלשלות בשעת בריאת עולם

זیرا עולם **בריאה**، **יצירה** و **עשיה** همان [چیزهایی] هستند «که ه' آفرید تا به انجام رساند»؛ یعنی اصلاح آنچه در این مسیر، در ترتیب نزول عوالم، هنگام آفرینش جهان اصلاح نشده بود.

معنای «که ه' آفرید تا به انجام رساند» این است: بر پایه میدراش، هر آنچه در شش روز آفریده شد، هنوز نیازمند «به انجام رسیدن» است – حتی انسان نیز به **תקון** نیاز دارد. عوالم فرودین آفریده شدند تا اصلاح شوند و آنچه را که نظم آفرینش اصلاح نشده بر جای گذاشت، کامل کنند.

וגם עולם העשיי [העשיה] שהוא התחתון מכולם מלך בעל חנון בן עכבור³⁴ הגה אח"ז [אחר זה] וימלך תחתיו הדר³⁵ כו' שהוא עולם התקון.

و نیز دربارهٔ عالم عمل، که از همهٔ عوالم فروتر است، آمده است: «**בעל חنان** **פسر עֲבֹר** (**בעל חנון בן עכבור**) فرمانروایی کرد»؛ و پس از آن، «**הָאֵדֶר** (**הדר**) به جای او فرمانروایی کرد» و غیره؛ که این همان **عالم תקון** است.

کابالا فهرست پادشاهانِ دُوم را که «پیش از آن که پادشاهی بر اسرائیل فرمانروایی کند» فرمانروایی کردند، عالم **תהו** می‌داند: هر پادشاه «فرمانروایی کرد و مرد»؛ یعنی فروپاشی. دربارهٔ آخرین آنان، **הָאֵדֶר**، گفته نمی‌شود که مرده باشد؛ او آغاز **תקון** را نشان می‌دهد. آتُر ربه **בעל حنان**، پادشاه پیش از او، را با **عالم عשיה**، فروترین عالم، مرتبط می‌کند؛ و این نشان می‌دهد که حتی **عالم عשיה** نیز مقدر است که به **תקון** برسد.

וזהו דרך כלל כל העבודה בעולמות ביי"ע להיות שהם מבחי' שבה"כ [שבירת הכלים] שנפלו מעולם התהו בבי"ע וצריכים תקון להתעלות ולהתכלל באצילות. והתקון הוא על ידי עבודה:

و این، به‌طور کلی، تمام خدمت در عوالم **בריאה**، **יצירה** و **عשיה** است: از آن‌جا که آن‌ها از شکستنِ ظرف‌ها هستند، ظرف‌هایی که از **عالم תהו** به عوالم **בריאה**، **יצירה** و **عשיה** فرو افتادند، باید اصلاح شوند تا ارتقا یابند و در **عالم اצילות** داخل شوند. و این اصلاح از راه خدمت انجام می‌شود.

این سخن، تمام خدمت در عوالم فرودین را خلاصه می‌کند: آن‌ها ظرف‌های شکستهٔ **عالم תהו** را در خود دارند و باید اصلاح شوند تا ارتقا یابند و در **عالم اצילות** داخل شوند؛ و این اصلاح تنها از راه خدمت حاصل می‌شود.

14 והנה בעוה"ז הגשמי שהוא מגושם כמו עפר מן האדמה ואעפ"כ [ואף על פי כן] מפני שיש בו חיות רוחני מעפר העליון שבעולם התהו שלפני אצ"י יש בו יכולת להתתקן.

اکنون، این جهان مادی به اندازه خاک و غبار زمین زمخت است؛ با این حال، چون نیروی حیات روحانی (chayus، حיות) آن از خاک برین عالم تَهو (عולם התהو، Tohu)—که پیش از عالم صدور (אצילות، Atzilus) است—می‌آید، توانایی اصلاح شدن دارد.

حتی جهان زمخت و مادی ما نیز می‌تواند اصلاح شود، زیرا نیروی حیات آن از «خاک برین» تَهو سرچشمه می‌گیرد—پایین‌ترین مرتبه آن جهان بسیار والا، که فراتر از عالم اَצילות قرار دارد. هرچه سرچشمه چیزی والاتر باشد، آن چیز به مرتبه‌ای فروتر می‌افتد، اما همچنان امکان بازگشت و اصلاح را حفظ می‌کند.

وهנה ענין התקון היינו בירור הרע מן הטוב להסיר הסיגי' והפסולת כדי שיוכל הטוב לעלות.

و معنای اصلاح، پالایش بدی از خوبی است—برداشتن ناخالصی‌ها و پسماندها—تا خوبی بتواند صعود کند. اصلاح یعنی «پالایش»: جداکردن خوبی از بدی‌ای که با آن آمیخته است، همچون ذوب کردن فلز برای زدودن ناخالصی‌ها، تا خوبی بتواند به سرچشمه خود صعود کند.

بخش 4 • 15-18

دو مرحله پالایش

15 והנה בבריאה רובו טוב^{36,37} כו' עד בעשי' [בעשיה] רובו רע ומעורב כו'. וצריך עבודה תמה גם לבחי' זו להפריד הרע

اکنون، در عالم آفرینش (Beriah، بריאה)، بخش غالب نیکوست و الی آخر، تا در عالم عمل (عשיה، Asiyah)، بخش غالب بد و آمیخته است و الی آخر. برای این مرتبه نیز خدمت کامل لازم است تا بدی را جدا سازد.

عولم فرودین از این جهت با یکدیگر تفاوت دارند که چه اندازه بدی در آنها آمیخته است: در عالم آفرینش خوبی غالب است و به همین ترتیب تا عالم عمل پیش می‌رویم، جایی که بدی غالب است و با خوبی درآمیخته. جدا ساختن بدی در این مرتبه نیز به خدمت کامل نیاز دارد.

ובירור זה נעשה ע"י סדר התפלה שעד"ז נתקן כל סדר התפלה והיינו ע"י בחי' רצוא אם ישים אליו לבו³⁸ כו'.

و این پالایش از راه ترتیب نماز انجام می‌گیرد، زیرا سراسر ترتیب نماز بر همین مبنا برقرار شده است؛ یعنی از راه جنبه شتافتن به پیش (رצוא، ratzo)، [چنان‌که در این آیه آمده است:] «اگر دلش را به سوی او متوجه سازد»، و غیره.

این پالایش از راه نماز انجام می‌شود؛ سراسر ترتیب نماز برای همین منظور برقرار شده است، و این کار به شیوه رצוא (ratzo)، یعنی «شتافتن» جان به سوی ה'، صورت می‌گیرد. این **מאמר** سخن ایوب (ایوب) را درباره پرستنده چنین می‌خواند: «اگر دلش را به سوی او متوجه سازد»، روح و جان مشتاق‌اند که نزد او گرد آیند.

16 ורצוא זה היינו מ"ש כי בכה ארוץ³⁹ כו' אדלג שור. שור פי' חומה דהיינו בחי' מקיפים ואדלג שור

ר"ל [רצה لומר] שאדלג למעלה מבחי' כל המקיפים מחמת בחי' רצוא לדבקה בו בא"ס ב"ה ממש

و این اشتیاق رو به بالا (رצוא، ratzo) همان است که نوشته شده است: «به یاری تو [از میان] سپاهی می‌دوم» و الی آخر؛ «از دیواری می‌جهم (شور، shur)». **שור** به معنای دیوار است؛ یعنی مرتبه [نورهای] فراگیر (مקיפים، makifim)؛ و «از دیوار می‌جهم» یعنی به واسطه این اشتیاق رو به بالا، از مرتبه همه [نورهای] فراگیر فراتر می‌جهم تا به او ببیوندم—به خود بی‌نهایت مطلق (این سوف، Ein Sof)، که متبارک است.

سخن داوود پادشاه، «از دیواری می‌جهم»، اشتیاق رو به بالا (رצוא) را وصف می‌کند. «دیوار» همان نورهای فراگیر (مקיפים) است که عوالم را احاطه می‌کنند؛ جان در اشتیاق خود حتی از آن‌ها نیز فراتر می‌جهد و می‌خواهد به ذات بی‌نهایت خود ه' ببیوندد.

שהוא למע' [למעלה] מגדר עלמין ואינו לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב כו' וכל עולם האצ"י עולם הברודים נקרא אדם דעשיה בלבד ואדם דיצירה عולם הנקודים כו'.

که فراتر از محدوده عوالم است و نه در مرتبه نوری که همه عوالم را پر می‌کند (مמלא כל עלמין، memalei kol almin) است و نه در مرتبه نوری که همه عوالم را فرا می‌گیرد (סובב כל עלמין، sovev kol almin)، و جز این. و تمام عالم صدور (אצילות، Atzilus)، جهان برودیم (عולם البرודים، Berudim) [جهان خال خال]، تنها «آدم عالم عمل» (آدم دעשיה، Adam of Asiyah) نامیده می‌شود؛ و «آدم عالم صورت‌بخشی» (آدم دیצירה، Adam of Yetzirah)، جهان نکودیم (عולם הנקודים، Nekudim) [جهان نقطه‌ها] است و الی آخر.

آن ذات فراتر از همه عوالم است—فراتر از نوری که عوالم را پر می‌کند و نوری که آن‌ها را فرا می‌گیرد. در قیاس با آن، حتی عالم اצילות (جهان برودیم، یعنی جهان «خال خال» تیکون) تنها پایین‌ترین مرتبه، «آدم عالم عשיה»، به شمار می‌آید؛ و جهان پیشین نکودیم «آدم عالم یצירה» است.

17 ומרצוא זה יתפרדו כל פועלי און⁴⁰ כמ"ש רוממות אל בגרונם⁴¹ וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים⁴² כו'.

و از همین حرکت اشتیاق آمیز به سوی بالا (رצوا, ratzo), «همه بدکاران پراکنده خواهند شد (یتפרדو, yisparedu)»؛ چنان که نوشته شده است: «ستایش عظمت ה' در گلویشان است و شمشیری دولبه در دستشان، تا از ملت‌ها انتقام بگیرند»، و غیره.

این رצوا است که بدی را از خوبی جدا می‌کند. در مزامیر ۹۲ آمده است: «همه بدکاران پراکنده خواهند شد» (یتפרدو, yisparedu)؛ که آشکارا به معنای «پراکنده شدن» است؛ این واژه ریشه «جدایی» (פרוד, perud) خوبی از بدی است که این مزامیر از آن سخن می‌گوید. در مزامیر ۱۴۹ آمده است که کسانی که «ستایش عظمت ה' در گلویشان است»، «شمشیری دولبه» در دست دارند: ستایش عظمت ה' خود همان سلاحی است که بدی را می‌برد و از میان برمی‌دارد.

ועד"ז הוא כל סדר תפלה שהיא בכללה רוממות אל כו' ולכן בה ועל ידה נעשה הבירור והפירוד הטוב מהרע וזו היא עבודת התפל' ברצוא שהיא בירור המ"ן [המ"ן נוקבין].

و کلّ نظم دعا نیز بر همین منوال است، زیرا در مجموع، «ستایش عظمت ה'» است و غیره؛ از این رو، در دعا و به واسطه آن، پالایش و جدایی خوبی از بدی صورت می‌گیرد. این همان خدمت دعا در حالت رצوا است؛ پالایش آب‌های مؤنث (מ"ן נוקבין, mayin nukvin).

تمام دعا «ستایش عظمت ה'» است؛ از این رو دعا وسیله جداسازی خوبی از بدی است. به اصطلاح قبلائی، این پالایش آب‌های مؤنث (מ"ן نוקבין, mayin nukvin) است: برانگیختگی و بالا رفتن از پایین.

אבל בירור המ"ד [המ"ן דוכרין] שהיא ההמשכ' [ההמשכה / ההמשכת] עליונה שמעולם האצ"י להיות ביטול והתכללות כבאצ"י ממש בחי' יחוד עליון אשר שם איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד חד ממש.

اما پالایش آب‌های مذکر (מ"ן דכورין, mayin dechurin) – که جریان فیض برین از عالم صدور (אצילות, Atzilus) است، تا خودنهی‌گری (ביטול, bittul) و دربرگنجیدن پدید آید، همانند خود عالم صدور؛ این مرتبه یگانگی برتر است که در آن «او و نیروهای حیاتش یکی‌اند، او و ظرف‌هایش (איהו וגרמוהי, ihu vegarmohi) یکی‌اند»؛ یکی، به راستی –

فرایند مکمل، آب‌های مذکر (מ"ן دכورין, mayin dechurin) است: جریانی از بالا، از عالم صدور (אצילות, Atzilus)، که عوالم فرودین را به یگانگی کاملی عالم صدور می‌رساند؛ جایی که نورها و ظرف‌ها (אורות וכלים, Oros v'Keilim) کاملاً با ه' یکی‌اند.

זה נעשה ע"י תורה ומצות שהן הן המשכות מבחי' יחוד עליון דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד.

این امر از طریقِ تورا (تורה, Torah) و فرمان‌های تورایی (מצוות, mitzvos) تحقق می‌یابد؛ زیرا اینها خود جریان‌هایی از مرتبهٔ یگانگی برترند، چراکه «تورا و قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) یکسره یکی‌اند».

این جریان از بالا به واسطهٔ تورا و فرمان‌های تورایی می‌آید، زیرا سرچشمهٔ آنها خود همان یگانگی برتر است: زوهار (Zohar, זהר) می‌گوید: «تورا و קב"ה یکسره یکی‌اند».

18 **ורמ"ח פקודים הם רמ"ח אברין דמלכא⁴³ ابرין مמש שהן כלים לאור וחיות הנמשך ומלובש ומתפשט**

בהם מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש

و ۲۴۸ فرمان، ۲۴۸ «اندام پادشاه» هستند—اندام‌هایی واقعی که ظرف‌هایی برای نور و نیروی حیات (חיوت, chayus) هستند؛ نیرویی که از خود نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof)، که او متبارک است، به درون آنها کشیده می‌شود، در آنها پوشیده می‌شود و در آنها گسترش می‌یابد؛

تیکونی زوهار (תיקוני זהר)، ۲۴۸ فرمانِ ایجابی را ۲۴۸ «اندام پادشاه» می‌خواند. همان‌گونه که اندام‌های انسان ظرف‌هایی برای روح او هستند، هر فرمان ظرفی برای نور و حیاتِ خودِ ה' است—در حقیقت «اندام‌های» او.

אלא שירדו ונתלבשו בעניינים גשמיים בשביל גשמיות העוה"ז וחומריותו כדי להעלותם ושתכלל גם חיות גשמיו' [גשמיות] העוה"ז באור וחיות העליון ולכך הוצרך חיות העליון לירד ולהתגשם כ"כ [כל כך].

جز آن‌که آن‌ها فرود آمدند و در امور جسمانی پوشیده شدند، به‌خاطر جنبهٔ جسمانی و مادیتِ این جهان، تا آن‌ها را بالا برند و نیروی حیاتِ جسمانیِ این جهان نیز در نور و نیروی حیاتِ برین گنجانده شود. از این‌رو، نیروی حیاتِ برین ناگزیر بود فرود آید و تا این اندازه جسمانی شود.

آن‌ها برای مقصودی در امور جسمانی پوشیده شدند (تفیلین‌های چرمی (תפילין, tefillin) و ציצית پشمی (ציצית, tzitzis)): تا خود جسمانیت را بالا برند و نیروی حیاتِ آن را در نور برین بگنجانند. به همین دلیل، نیروی حیاتِ الهی باید تا این اندازه فرود می‌آمد.

چرا توراه از عشق و هیبت نفس فراتر است

19 ובזה יובן יתרון ומעלת עסק התורה וקיום המצות בעוה"ז יותר מדו"ר [מדחילו ורחימו] של הנשמה טרם

ירידתה

و بدین‌سان، برتری و فضیلت اشتغال به تورات (تורה، Torah) و به‌جا‌آوردن فرمان‌ها (מצות، mitzvos) در این جهان، بر عشق و هیبت (אהבה و یرאה، ahavah veyirah) روح پیش از نزولش، روشن می‌شود.

اکنون می‌توان به پرسش آغازین پاسخ داد: چرا تورات و میتصوت در این جهان از عشق و هیبت روح پیش از فرودآمدنش برترند.

כי הנשמה עם היות שהדו"ר [שהדחילו ורחימו] שלה גבוהים ונעלים מאד ביתר שאת אפי' [אפילו] מן

המלאכים שבעולם ההוא בכל עולם ועולם לפי מה שהוא כנודע שהמלאכים הם מחיצוניות העולמות

והנשמות הן מבחי' פנימיות.

زیرا روح، با آن‌که عشق و هیبت آن بسیار والا و بلندمرتبه است، و به‌مراتب فراتر از عشق و هیبت فرشتگان آن جهان است—در هر عالمی، متناسب با مرتبه همان عالم—چنان‌که معروف است فرشتگان از بُعد بیرونی (חיצוניות، chitzoniyus) عوالمند و ارواح از مرتبه بُعد درونی (פנימיות، pnimiyus) عوالمند—

عشق و هیبت روح در عوالم بالا بسیار والاست؛ حتی از عشق و هیبت فرشتگان در هر عالم بالاتر است، زیرا فرشتگان از جنبه بیرونی عوالم سرچشمه می‌گیرند، حال آن‌که ارواح از جنبه درونی آن‌ها سرچشمه می‌گیرند.

עכ"ז [עם כל זה] מאחר שהנשמה היא בחי' נברא ומחודש יש מאין אינה מיוחדת במאצילה ב"ה כיחוד

תורה ומצות דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד⁴⁴ ממש ורמ"ח מצות הן רמ"ח אברין דמלכא⁴⁵

ממש שהן הן חכמתו ורצונו ממש והוא המדע כו'.⁴⁶

بااین‌همه، چون روح موجودی آفریده و نوپدید، هستی‌ای از نیستی است، با مبدأ صدورش، که متبارک باد، آن‌گونه یگانه نیست که تורה و מצות یگانه‌اند؛ زیرا «تورات و کوب"ה (קוב"ה / קודשא בריך הוא، Kudsha Brich Hu) همه یکی‌اند»—حقیقتاً یکی—و ۲۴۸ میتصوت حقیقتاً ۲۴۸ اندام پادشاه‌اند؛ زیرا آن‌ها همان حکمت و اراده او هستند، و «او خود دانش است» و الی آخر.

بااین‌حال، روح موجودی آفریده است که از نیستی به هستی آمده، و ازاین‌رو با او یکی نیست. اما تورات و میتصوت حکمت و اراده خود اویند و با او یکی‌اند؛ همان‌گونه که عبارت «او خود دانش است» بیان می‌کند. ازاین‌رو تورات و میتصوت در این جهان یگانگی‌ای با او پدید می‌آورند که هیچ روح آفریده‌ای، هرقدر هم والا باشد، به‌تنهایی نمی‌تواند به آن دست یابد.

20 ומ"מ אורייתא בלא דו"ר [דחילו ורחימו] לא פרחא לעילא^{47, 48} כי מאחר שירדה ונתלבשה בעניינים

גשמיים הרי היא מקושרת למטה והרי היא בבחי' ירידה מאור פניו ית'.

באין همه، تورات بدون عشق و هیبت (אהבה ויראה، ahavah veyirah) به بالا پرواز نمی‌کند؛ زیرا چون فرود آمده و در امور جسمانی پوشیده شده است، به پایین وابسته است و در مرتبه نزول از نور روی او، که متبارک است، قرار دارد.

اکنون پرسش دوم مطرح می‌شود: چرا تورات بدون عشق و هیبت «به بالا پرواز نمی‌کند»؟ چون تورات فرود آمده و در امور جسمانی پوشیده شده است، به جهان پایین وابسته است و در مرتبه نزول از چهره⁴⁹ ه' قرار دارد.

אבל ע"י דו"ר [דחילו ורחימו] הנה הוא ממשיך אור א"ס ב"ה המלוכש בתורה בבחי' יחוד גמור להיות אורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד וכנודע מ"ש במ"א בענין עסק התורה לשמה דע"ז אמרו מעלה אני עליהם כאלו עשאוני.⁴⁹

اما به واسطه عشق و هیبت، نور بی‌پایان (אור אין סוף، Or Ein Sof) که در تورات پوشیده است، در مرتبه یگانگی کامل فرود آورده می‌شود، تا «تورات و قدوس متبارک (קוב"ה، Kudsha Brich Hu)، همه یکی‌اند». و [این] چنان‌که از آنچه در جای دیگر درباره پرداختن به تورات برای خود آن توضیح داده شده، دانسته است؛ درباره آن [حکیمان] گفتند: «آن را چنان برای آنان به حساب می‌آورم که گویی مرا ساخته‌اند».

عشق و هیبت، نور بی‌پایان نهفته در تورات را به ظهور می‌آورند و آن را با ه' به یگانگی کامل می‌رسانند. پس عشق و هیبت از تورات برتر نیستند؛ وسیله‌ای‌اند برای آشکار ساختن الوهیتی که از پیش در آن نهفته است. در اینجا سخن حکیمان درباره مطالعه تورات «برای خود آن» نقل می‌شود: ه' می‌فرماید: «آن را چنان به حساب می‌آورم که گویی مرا ساخته‌اند».

עשאוני ממש שע"י עסק התורה נמשך הוי"ו של שם הוי"ה ב"ה שהוא ת"ת [תפארת] וע"י המצות וכללותן היא מצות הצדקה נמשך ה"א של שם הוי"ה כנודע

«مرا ساختند» به معنای حقیقی؛ زیرا به واسطه پرداختن به تورات، حرف واو (וי"ו، vav)، که زیبایی و هماهنگی (תפארת، Tiferes) است، از نام הוי"ו فرود آورده می‌شود؛ و به واسطه فرمان‌ها (מצות، mitzvos) – که کلیت آن‌ها در فرمان صدقه خلاصه می‌شود – حرف هی (ה"א، hei) از نام הוי"و فرود آورده می‌شود، چنان‌که دانسته است.

آلتر ربه (אדמו"ר הזקן) عبارت «مرا ساختند» را به معنای حقیقی می‌گیرد: مطالعه تورات، حرف واو نام ه' را فرود می‌آورد؛ این حرف واو، زیبایی و هماهنگی (תפארת، Tiferes) است، و فرمان‌ها – که در صدقه خلاصه می‌شوند – حرف هی آن را فرود می‌آورند. بدین‌سان، تورات و فرمان‌ها نام ه' را «می‌سازند».

ודרך כלל ע"י תורה ועבודת וגמ"ח [וגמילות חסדים] נמשכו ג' קווין חח"ן [חכמה חסד נצח] בימין כו' והן ג' ווי"ן מויסע ויבא ויט כו' שהווי"ן הם המשכות מהיודי"ן שבראש הווי"ן כו':

و به طور کلی، به واسطه تورات، خدمت و اعمال نیکوکاری، سه خط - حکمت (Chochmah)، مهر (Chesed)، و پیروزی (Netzach، נצח) در سمت راست، و غیره - فرود آورده می شوند؛ و این ها سه واو «و به راه افتاد» (ויסע، Vayisa)، «و آمد» (ויבא، Vayavo)، «و دراز کرد» (ויט، Vayet)، و غیره اند؛ زیرا واوها امتدادهایی فرودآینده از یودها (יודי"ן، yudin) در سر واوها هستند، و غیره.

به طور کلی تر، سه ستون جهان - تورات، خدمت (نماز) و اعمال نیکوکاری - سه «خط» از مراتب تجلی (ספירות، Sefiros) را فرود می آورند؛ برای نمونه، خط راست حکمت، مهر و پیروزی. این ها با سه آیه ای متناظرند که با «و به راه افتاد»، «و آمد» و «و دراز کرد» آغاز می شوند (שמות 19:14-21). آغاز هر آیه حرف واو است، که شکلش امتدادی فرودآینده از یود سر آن است.

21 והנה בבחי' זו ארץ קדמה לשמים.⁵⁰ ארץ הוא בחי' רצוא שבתפלה דהיינו בירור המ"ן [המ"ן נוקבין]

תחלה ואח"כ שמים היינו השפעת המ"ד [המ"ן דוכרין] ע"י תו"מ [תורה ומצות]

اکنون، از این حیث، زمین بر آسمان ها تقدم داشت. «زمین» جنبه حرکت اشتیاق آمیز و صعودی در نماز است؛ یعنی نخست پالایش آب های مؤنت (מ"ן، mayin nukvin)، و سپس «آسمان ها»، یعنی افاضه آب های مذکر (מ"ד، mayin dechurin) از طریق تورات و فرمان ها (מצוות، mitzvos).

حکیمان بحث کردند که آیا نخست آسمان آفریده شد یا زمین؛ مکتب بیت هیلل (בית הלל، Beis Hillel) گفت زمین نخست آفریده شد. در سیر بندی نیز «زمین» - حرکت اشتیاق آمیز و صعودی (רצוא) در نماز، یعنی پالایش آب های مؤنت از پایین - نخست می آید (گفتار پیشین (مأמר) میان واژه «زمین» (ארץ، eretz) و «دویدن» (רץ، ratz) پیوند برقرار می کند)، و پس از آن «آسمان ها» می آیند؛ یعنی جریان از بالا، آب های مذکر، که به واسطه تورات و فرمان ها به پایین کشیده می شود.

כי השמים הם בחי' משפיעים כמ"ש המכסה שמים בעבים⁵¹ המכין לארץ מטר כו' למטר השמים⁵² כו'

زیرا آسمان ها جنبه افاضه کنندگان اند، چنان که نوشته شده است: «آن که آسمان ها را با ابرها می پوشاند، آن که برای زمین باران آماده می کند» و غیره، [و] «از باران آسمان» و غیره،

آسمان ذاتاً افاضه گر است: مزمور توصیف می کند که **ה'** آسمان ها را با ابرها می پوشاند تا بر زمین باران بباراند، و سرزمین اسرائیل «از آب باران آسمان می نوشد».

להיות המ"ד [המ"ן דוכרין] מברר את המ"ן [המ"ן נוקבין] להעלות עד שיוכלל גם בחי' העשיה בבחי' אצי' דאיהו וחיהי חד כו'.

تا آبهای مذکر آبهای مؤنث را پالایش کنند و [آنها را] بالا ببرند، تا حتی مرتبه عالم عمل (עשיה, Asiyah) نیز در مرتبه عالم صدور (אצילות, Atzilus) گنجانده شود؛ جایی که «او و نیروهای حیاتی اش یکی هستند» و غیره.

پس جریان از بالا آنچه را که بندگی از پایین بالا برده است پالایش می کند، تا حتی عالم عمل نیز در یگانگی عالم صدور گنجانده شود.

بخش 6-22-26

آینده: عالم عکودیم

22 וצ"ל קדימת בירור המ"ן [המ"ן נוקבין] תחלה כדי שאח"כ יבא בירור המ"ד [המ"ן דוכרין] לברר את המ"ן [המ"ן נוקבין] משא"כ בלי העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] אין כח במ"ד [במ"ן دוכרין] לברר כו'.

و پالایش آبهای مؤنث (מ"ן, mayin nukvin) باید نخست انجام گیرد، تا پس از آن پالایش آبهای مذکر (מ"ד, mayin dechurin) بیاید و آبهای مؤنث را پالایش کند؛ حال آن که بدون برآوردن م"ן، م"ד نیرویی برای پالایش ندارد، و الی آخر.

ترتیب اهمیت دارد: برانگیختگی از پایین (מ"ן, صعود از راه دعا) باید نخست باشد. بدون آن، جریان از بالا (מ"ד, از راه تورات و מצוות) چیزی ندارد که بر آن اثر بگذارد و نمی تواند پالایش کند.

וזו היא עבודתנו כל ימי משך הגלות שהרע גובר וצ"ל בירור הרע ולהפרידו מן הטוב.

و این است خدمت ما در سراسر روزهای دوران تبعید، هنگامی که شر چیره است و باید شر پالوده شود و از خیر جدا گردد.

این کار دو مرحله ای، وظیفه ما در سراسر دوران تبعید است؛ زمانی که شر نیرومند است و باید از خیر جدا شود.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] בביאת משיח ב"ב [במהרה בימינו] כשיושלם ויוגמר כל הבירור ויקויים בלע המות לנצח⁵³ ואת רוח הטומאה אעביר⁵⁴ כו' שאז יהי' [יהיה] הכל בבחי' עולם התקון כבאצי' ממש שיהי' [שיהיה] יחוד והתכללות למטה כמו למעלה.

اما در آینده، با آمدن مשיח (Moshiach)، به زودی در روزگار ما، هنگامی که همه پالایش به انجام رسیده و کامل شود و این سخنان تحقق یابد که «مرگ را برای همیشه فروخواهد بلعید» و «روح ناپاکی را برخوادم داشت»، و الی آخر—زیرا آن گاه همه چیز در مرتبه عالم تیکون (عולם התקון, Tikkun) خواهد بود، همانند خود عالم صدور (אצילות, Atzilus)، به گونه ای که در پایین نیز، همچون بالا، یگانگی و درهم گنجی برقرار باشد—

با آمدن مשיח، پالایش کامل خواهد شد: مرگ از میان برداشته و ناپاکی زوده خواهد شد، چنان که پیامبران وعده داده اند. آن گاه سراسر آفرینش در مرتبه تیکون خواهد بود و در پایین، همانند عالم صدور در بالا، با ه' یگانه خواهد شد.

הנה התכלית הוא שיאיר ויתנוצץ גילוי אור עולם העקודים שלמעלה מעולם האצי' כמ"ש הנה ישכיל עבדי⁵⁵ ירום ונשא וגבה מאד.

אינק, גאית נהאיי אן אסט קה אשקארשדנ' נור' עאלם עִקודים (עולם העקודים, Akudim) «בִּסְתֵּה שְׁדֵּה»], קה פראטר אז עאלם צדור אסט, בַּתַּבַּד ו פֶּרְטוֹ אִפְקֵנְד; צִנָּן קה נושֶׁתֶּה שְׁדֵּה אסט: «האן, בִּנְדֵּה מִן חִכִּים צוואה שד; או סרבלנד ו בראפראשֶׁתֶּה ו בסיאר בלנד צוואה בוד.»

באלינֶהֶם, חֲתִי אָן הֶם הֶדֶף נֶהֱיִי נִיֶּסֶת. גִּאִית נֶהֱיִי, אִשְׁקֶרֶשְׁדֵּן עֵלִם עִקְדִּים («בִּסְתֵּה שְׁדֵּה») אסט; עֵלִם קה דר אָן הֶמֶה נֹרְהָ דר יֶק צֶרֶף וָאֶחָד בֶּה הֶם בִּסְתֵּה בֻּדְנַד ו פֶּרֶאֶטֶר אֶז עֵלִם צֶדוֹר קֶרָר דָּרַד. שִׁחְנָן אִשְׁעִיָּא דִּרְבָּרָה בִּנְדֵּה ה'—«סֶרְבִּלְנַד ו בִּרְאִפֶּרֶשְׁתֶּה ו בִּסִּיָּר בִּלְנַד»—בִּרְאִי אִשְׁרֵה בֶּה אֵינַן תַּגְלִי פֶּרֶאֶטֶר אֶז עֵלִם צֶדוֹר נִקַּל שְׁדֵּה אסט.

23 וזהו פנימי' [פנימיות / פנימית] עתיק שיתגלה ואז יהי' [יהיה] התנוצצות נשמות חדשות שאין בהם בחי' בירור.

ו אין הֶמָּן בְּעֵד דְּרוֹנִי עֵתִיק (פִּנִּימִיּוּס, pnimiyus) אסט קה אִשְׁקֶר אֶצְוָה שד; אָן גֶּאָה צֶאן הֶאָי תֶּאֶזֶה־אֵי בֶּה־דִּרְחִשִּׁידֵּן ו פִּדִּידֶרֶשְׁדֵּן דֶּרְמִי אֵינַד קה הֵיִץ צִנְבֶּה־אֵי אֶז פֶּלֶאִיש דר אָנְהָ נִיֶּסֶת.

עֵלִם עִקְדִּים (Akudim) «בְּעֵד דְּרוֹנִי» עֵתִיק (Atik) אסט; יִעֲנִי עֵתִיק יוֹמִין (Atik Yomin, «קֶהֶן אֵלִיָּאם»), מִרְבֵּה דְּרוֹנִי תַּאֵץ (כֶּתֶר, Keser), קה רִישֵׁה אֶרָדֶּה אֱלֹהִי אסט; אֵינַן מִרְבֵּה תֶאֱכֹנֹן הֶרְגֵּז אִשְׁקֶר נֶשְׁדֵּה אסט. אִשְׁקֶרֶשְׁדֵּן אָן צֶאן הֶאָי תֶּאֶזֶה־אֵי פִּדִּיד צוואה אָוֶרְד; צֶאן הֶאָי קה הֶרְגֵּז דר אִמִּיחְתִּגִּי נִיֶּקִי ו בְּדִי נִבֻּדֶה־אֵן ו אֶז־אֵינַרֹּו נִיָּאֶזִי בֶּה פֶּלֶאִיש נֶדֶרֶן.

דהנה כל הנשמות אשר מעולם הן שנכללו באדה"ר [באדם הראשון]⁵⁶ שצריכים בירור ותקון והן הן שירדו מחיצוני' [מחיצוניות] עתיק שנשתלשלו כסדר המדרגות

זִיבֵּרָה הֶמֶה צֶאן הֶאָי קה תֶאֱכֹנֹן בֻּדֶּה־אֵן, הֶמָּן הֶאָיִי הֶסְטֵנַד קה דר אָדָם נֶחְסֵטִין (אָדָם הֶרָאשׁוֹן) גִּנְצָנַדֶּה שְׁדֵּה־אֵן ו בֶּה פֶּלֶאִיש ו אִשְׁלַח נִיָּאֵר דָּרַנַּד; הֶמֶיִן צֶאן הֶאָי אֶז בְּעֵד בִּירוֹנִי עֵתִיק (חִיצוֹנִיּוּס, chitzoniyus) פֶּרֶוֹד אֶמְדֶּה־אֵן ו מִצָּבִיק תִּרְטִיב־מִרָאֵב נֶזוֹל קֶרְדֶּה־אֵן.

הֶמֶה צֶאן הֶאָי תֶאֱכֹנֹן דר אָדָם נֶחְסֵטִין גִּנְצָנַדֶּה שְׁדֵּה־אֵן ו אֶז־אֵינַרֹּו בֶּה פֶּלֶאִיש ו אִשְׁלַח נִיָּאֵר דָּרַנַּד. אָנְהָ אֶז בְּעֵד בִּירוֹנִי עֵתִיק, אֶז רֶאֶה זִנְצִירֶה מִרְבֵּי מִרָאֵב, פֶּרֶוֹד אֶמְדֶּה־אֵן.

ומה שהוא מסודר כבר בסדר ההשתלשלות אין זה חידוש אבל חידוש נשמות הוא מלמעלה מן ההשתלשלות מה שלא ירד ונשתלשל עדיין והוא מפנימי' [מפנימיות / מפנימית] עתיק שלא בא לידי גילוי בסדר השתל' [השתלשלות]

אנچه از پیش در ترتیب زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) سامان یافته است، چیز تازه‌ای نیست؛ اما تازگی جان‌ها از بالای زنجیره نزول می‌آید—از آنچه هنوز فرود نیامده و در زنجیره نزول نکرده است؛ و این از بُعدِ درونی عתיק است که در ترتیب زنجیره نزول به ظهور نرسیده است.

آنچه از پیش در آن ترتیب وجود دارد، بنا بر تعریف، چیز تازه‌ای نیست. جان‌هایی که به‌راستی «تازه» هستند باید از بالای زنجیره نزول بیایند—از بُعدِ درونی عתיק، که هرگز در این زنجیره آشکار نشده است.

כי סדר ההשתלשלות הוא שמחיצוניות שבעליון נעשה פנימי' [פנימיות / פנימית] למטה. אבל פנימי' [פנימיות / פנימית] עליון אינו יורד ומשתלשל כלל.

زیرا ترتیب השתלשלות چنین است که از بُعد بیرونی [مرتبه] بالاتر، بُعد درونی [مرتبه] پایین‌تر پدید می‌آید؛ اما بُعد درونی مرتبه بالاتر اصلاً فرود نمی‌آید و در زنجیره نزول قرار نمی‌گیرد.

قاعده زنجیره نزول این است که تنها بُعد بیرونی مرتبه‌ای بالاتر، هسته درونی مرتبه پایین‌تر می‌شود. بُعد درونی بالاترین مرتبه هرگز فرود نمی‌آید—پس آشکار شدن آن چیزی کاملاً تازه خواهد بود.

24 ולע"ל [ולעתיד לבוא] יהי' [יהיה] גילוי אור חדש הזה שלמעלה מסדר ההשתלשלות. והוא עולם העקודים שלפני האצי'.

و در زمان آینده، این نور تازه که فراتر از نظم زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) است، آشکار خواهد شد؛ و این همان عالم آکودیم (עולם העקודים, Akudim) [عالم نورهای به‌هم‌بسته] است که پیش از عالم صدور (אצילות, Atzilus) قرار دارد.

نور تازه آینده که فراتر از سراسر زنجیره نزولِ عوالم است، عالم **عולם העקודים** است که پیش از **אצילות** قرار داشت.

**כי באצ"י שהוא עולם התיקון נתקן ונסדר כמו שראוי להיות השתלשלות בהתחלקות המדרגות חכמה
וחסד כו' כמאמר אנת הוא חכים^{57, 58} אלא ולא בחכמה ידיעא שנמשך אור א"ס בחכמה.**

زیرا در **اصیلوت**، که عالم اصلاح (תיקון، Tikkun) است، [همه چیز] اصلاح و چنان سامان داده شد که شایسته زنجیره نزولِ عوالم باشد؛ با تقسیم به مراتب، حکمت (חכמה، Chochmah) و مهر (חסד، Chesed) و جز اینها. چنان که گفته می شود: «تو حکیمی»، اما «نه با حکمتی شناخته شده» - [یعنی] نور بی پایان (אור אין סוף، Or Ein Sof) به حکمت امتداد می یابد.

عالم **اصیلوت**، عالم **תיקון**، چنان سامان یافته است که زنجیره نزولِ عوالم اقتضا می کند: به صفات متمایز، یعنی حکمت، مهر و جز آن تقسیم شده است. سخن الیاهو «تو حکیمی» وصفِ نور بی پایانی است که به حکمت امتداد می یابد؛ «نه با حکمتی شناخته شده» یعنی این حکمت در عالم **اصیلوت** هنوز با او یکی است.

25 וזהו אנת הוא אור א"ס ב"ה שנתלבש בבחי' חכים כו'. וכן בכל הבחי' אנת הוא מבין כו' צדיק ה' בכל דרכיו⁵⁹ וחסיד כו'.

و این [معنای] «تو هستی» است: نور بی پایان (אור אין סוף، Or Ein Sof)، که متبارک است، در مرتبه «حکیم» پوشیده شده است، و غیره. و همین طور در همه مراتب: «تو فهمنده هستی»، و غیره؛ «ה' در همه راههایش دادگر است و نیکوکار»، و غیره.

«تو حکیم هستی» یعنی بی نهایت مطلق در صفت حکمت پوشیده شده است؛ و همین طور در مورد فهم و دیگر صفات. آیه «ה' در همه راههایش دادگر است و در همه کردارهایش نیکوکار» نیز به همین ترتیب صفات متمایزی را نام می برد.

והן מקורות לחכמה וחסד דבריאה שהן חכמה ידיעא وחסד ידיעא כו'

و اینها سرچشمه هایی برای حکمت (חכמה، Chochmah) و مهر (חסד، Chesed) عالم آفرینش (בריאها، Beriah) هستند؛ که حکمتی معین و مهری معین اند، و غیره.

این صفات عالم صدور (اصیلوت، Atzilus) سرچشمه های حکمت و مهر عالم آفرینش اند؛ حکمتی و مهری «شناخته شده» و تعریف پذیر.

**אבל עולם העקודים הוא התכללות כל הכחות וכל הבחי' ועקוד בכלי א' כו' בלי התחלקות שם חכמה
וחסד כלל**

اما عالم **عکودیم** (עקודים، Akudim) دربرگیرنده همه نیروها و همه مراتب است که در یک ظرف، به هم بسته (עקוד، akud) هستند، و غیره؛ بی آنکه هیچ تقسیم بندی ای به نام های حکمت و مهر در کار باشد.

در مقابل، عالم **عکودیم** همه نیروها را «به هم بسته» در یک ظرف واحد دارد، بی آنکه اصلاً به صفات جداگانه تقسیم شوند.

וגילוי זה נקרא שמים חדשים וארץ חדשה אשר אני עושה. אני דייקא הוא המאציל עליון ברוך הוא. **שלהיות כח ההתחדשות זה הוא מא"ס ב"ה עצמו כנודע**

ו این آشکارگی «آسمان‌های نو و زمین نو که من می‌سازم» نامیده می‌شود. «من» به‌خصوص؛ این همان مُفِيضِ اعلیٰ متبارک است. زیرا این توانِ نوآفرینی، چنان‌که معروف است، از خود بی‌نهایتِ مطلق (אין סוף, Ein Sof)، که متبارک است، سرچشمه می‌گیرد.

این آشکارگی همان چیزی است که اشعیا آن را «آسمان‌های نو و زمین نو» می‌نامد. واژه «من» در عبارت «که من می‌سازم» تأکیدی است: این نوآفرینی از خود مُفِيضِ سرچشمه می‌گیرد، زیرا تنها بی‌نهایتِ مطلق می‌تواند چیزی واقعاً نو پدید آورد.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] נקרא בשם שמים וארץ. כי מאחר שהוא בבחי' איזה גילוי להיות אפי' [אפילו] מקור דמקור לסדר השתלשלות מוכרח להיות שם איזה בחי' שהיא דוגמת השתלשלות.

بااین‌حال، آن را «آسمان و زمین» می‌نامند؛ زیرا چون در مرتبه‌ای از آشکارگی است، به‌گونه‌ای که حتی سرچشمه سرچشمه نظام زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) باشد، ناگزیر باید جنبه‌ای در آن وجود داشته باشد که به زنجیره نزول شباهت داشته باشد.

بااین‌همه، پیامبر آن را «آسمان و زمین» می‌نامد. از آنجا که عکودیم آشکارگی‌ای است—سرچشمه سرچشمه کل زنجیره عوالم—باید چیزی داشته باشد که به ساختار آن زنجیره شباهت داشته باشد؛ مانند آسمان و زمین.

26 ומאחר שבהשתלשלות נעשה שמים וארץ מוכרח להיות גם שם בחינות הללו אלא דשם נק' שמים וארץ שמים תחלה

و از آنجا که در زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) آسمان و زمین پدید آمده‌اند، این جنبه‌ها نیز ناگزیر باید در آنجا وجود داشته باشند. تنها، آنجا «آسمان و زمین» نامیده می‌شوند – نخست آسمان.

از آنجا که آسمان و زمین در زنجیره نزولِ عوالم وجود دارند، باید در عالمِ עקודים (Akudim) نیز همتایی داشته باشند. اما آنجا ترتیب «نخست آسمان» است: جریانِ فرودآمده از بالا پیش می‌افتد.

דהיינו מטי ולא מטי.⁶⁰ מטי שרוצה להשפיע ולא מטי שאין הכלי יכול לסבול (משא"כ ממטה למעלה רצוא תחלה מים תחתונים בוכין כו')

یعنی، «می‌رسد و نمی‌رسد»: «می‌رسد»، زیرا می‌خواهد افاضه کند؛ و «نمی‌رسد»، زیرا ظرفِ تابِ [آن] را ندارد (درحالی‌که از پایین به بالا، نخست **רצוא** (ratzo, اشتیاقِ صعود) می‌آید: «آب‌های فرودین می‌گیرند» و غیره).

این اصطلاحِ قَبَلایی «می‌رسد و نمی‌رسد» است: «می‌رسد» – نور در پی افاضه است؛ «نمی‌رسد» – ظرفِ پایین نمی‌تواند آن را در خود جای دهد. در خدمت از پایین، ترتیب وارونه است: نخست **רצוא** (اشتیاقِ صعود) می‌آید، چنان‌که «آب‌های فرودین» می‌گیرند تا به **ה'** نزدیک شوند.

ולכן נקרא שמים וארץ הללו עומדים לפני פי' עומדים שעומדים תמיד. שהרי גם היום יש בחי' זו
 דעולם העקודים אלא שהיא בעולם. ולע"ל [ולעתיד לבוא] יתגלה. והם לפני. פי' בבחי' פנימיות דהיינו
 פנימית עתיק כנ"ל:

ازاین رو، این آسمان و زمین «پیش من ایستاده‌اند» نامیده می‌شوند: «ایستاده‌اند» یعنی همواره پابرجا هستند. زیرا حتی
 امروز نیز این مرتبه از عالم عקودים وجود دارد، اما نهان است؛ و در زمان آینده آشکار خواهد شد. و «پیش من» (لפני،
 lefanai) یعنی به‌نحو بُعد درونی (פנימיות، pnimiyus)، یعنی بُعد درونی عתיק (Atik)، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

از همین رو گفته می‌شود که این آسمان و زمین «ایستاده‌اند» – همواره: عالم عקودים حتی اکنون نیز وجود دارد، اما پنهان است و در آینده
 آشکار خواهد شد. «پیش من» (לפני، lefanai)، که با معنای «درون» پیوند دارد، یعنی این مرتبه به ژرف‌ترین سطح تعلق دارد: بُعد درونی
 عתיק.

بخش 7 • 27-28

«نسل تو و نام تو»

27 **ובישר הנביא זה לומר שכן יעמוד זרעכם ושמכם.**⁶¹ **זרעכם הוא בחי' זריעת המ"ד [המין דוכרין] ע"י**
התורה שהתורה שנתלבשה בעניינים גשמיים היא כמו זריעת הגרעין בעפר שעם היות שגוף הגרעין
נרקב מ"מ הכח שבו מצמיח

و پیامبر این را اعلام کرد و گفت: «بذر شما و نام شما نیز پایدار خواهد ماند.» «بذر شما» جنبه (בחינה، bechinah) کاشت
 م"ד (mayin dechurin) [آب‌های مذکر] از طریق تورات است؛ زیرا تورات، که در امور مادی جامه پوشیده، مانند کاشتن دانه
 در خاک است: هرچند پیکر دانه می‌پوسد، با این‌همه نیروی درون آن [گیاه را] می‌رویاند؛

اشعیا می‌افزاید که «بذر» و «نام» اسرائیل همچون آسمان‌ها و زمین جدید پایدار خواهند ماند. «بذر» همان جریان از بالا از طریق تورات
 است. توراتی که در امور مادی جامه پوشیده، مانند دانه‌ای است که در خاک کاشته می‌شود: خود دانه می‌پوسد، اما نیروی درونی‌اش گیاه
 را می‌رویاند.

ولכן אינו צומח אלא דוגמת הגרעין ומזרע דגן אינו צומח אתרוג כו' וכמ"ש למינהו⁶² **כו'.**

و ازاین رو، جز آنچه از جنس همان دانه باشد نمی‌روید؛ از دانه غله، **אתרוג** (esrog) [ترنج] نمی‌روید، و مانند آن؛ چنان‌که نوشته
 شده است: «هر یک به نوع خود»، و مانند آن.

دانه فقط هم‌نوع خود را پدید می‌آورد؛ چنان‌که تورات درباره گیاهان آفرینش می‌گوید: «هر یک به نوع خود». به همین‌سان، نیروی تورات
 نیز رشدی از همان سنخ روحانی پدید می‌آورد.

כך התורה אע"פ [אף על פי] שנתלבשה בעניינים גשמיים (ויש מאן דאמר מצות בטילות לע"ל [לעתיד לבוא]) מכל מקום אור התורה הוא המצמיח ופועל ישועות בקרב הארץ⁶³ לברא את המ"ן [המ"ן נוקבין] ולהעלותו למעלה מעלה.

טורות نیز چنین است: هرچند در امور مادی جامه پوشیده است - و نظری هست که **מצות** (mitzvos) [فرمان‌ها] در زمان آینده لغو خواهند شد - با این‌همه، نورِ تورات است که [امور را] می‌رویاند و «در دلِ زمینِ نجات‌ها را پدید می‌آورد»، تا **م"ן** (mayin nukvin) [آب‌های مؤنث] را پالایش کند و آن‌ها را پیوسته به مراتبِ بالاتر برساند.

هرچند تورات در امور مادی جامه پوشیده است - و حتی یکی از نظرهای تلمود این است که **מצות** در آینده لغو خواهند شد - این نورِ تورات است که امور را می‌رویاند، نیکیِ پایین را پالایش می‌کند و به بالا می‌برد.

ושמכם הוא בחי' קבלת עול מ"ש שמקבלים במצותיו ית' ונק' בחי' שם שנקרא שמו יתברך על ישראל בקבלת מלכותו עליהם וזהו ומלכותו ברצון קבלו עליהם

و «نام شما» جنبهٔ پذیرشِ یوغِ فرمانرواییِ آسمان است که آن را در **מצות** او، که مبارک باد، می‌پذیرند. این را جنبهٔ «نام» می‌نامند، زیرا با پذیرفتنِ فرمانرواییِ او بر خود، نامِ مبارکش بر اسرائیل نهاده می‌شود؛ و این همان معنایِ «و فرمانروایی‌اش را با رغبت بر خود پذیرفتند» است.

«نام» به معنایِ پذیرشِ یوغِ آسمان از راهِ **מצות** است. اسرائیل با پذیرفتنِ فرمانرواییِ **ה'**، باعث می‌شوند نام او بر آنان نهاده شود. دعایِ شامگاهی، اسرائیل را به سببِ آن‌که فرمانرواییِ او را «با رغبت» پذیرفتند، می‌ستاید.

משא"כ על העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] הוא מושל ולא מלך כי אין נקרא מלך אלא ברצון וזהו ענין כתר מלכות שעיקר המלכו' [המלכות] הוא הכתר שמכתירין אותו וכתר היינו בחי' רצון

اما بر امت‌ها او فرمانرواست، نه پادشاه؛ زیرا کسی تنها آن‌گاه پادشاه خوانده می‌شود که [با میل پذیرفته شود]. و این معنایِ «تاجِ فرمانروایی» است: حقیقتِ فرمانرواییِ همان تاجی است که او را با آن تاج‌گذاری می‌کنند، و تاج (כתר, Keser) جنبهٔ اراده (רצון, ratzon) است؛

پادشاه، برخلاف فرمانروا، به رضایتِ مردم فرمانروایی می‌کند. اصطلاحِ قبلائیِ «تاجِ فرمانروایی» (keser malchus) همین را بیان می‌کند: تاجی که مردم بر سرِ پادشاه می‌گذارند، ارادهٔ آنان است؛ و **כתר** مرتبهٔ اراده است.

וזהו נעוץ תחלתן בסופן⁶⁴ **שהמשכ' / שהמשכה** **המלי' הוא מן הכתר שהוא הרצון כו'. ולכך נק'**
בבחי' שמכם.⁶⁵

ו این همان معنای «آغازشان در پایانشان فرو نشانده شده است» است: جریان یافتن فرمانروایی (ملכות, Malchus) از کתר است، که همان **רצון** است، و مانند آن. از این رو، آن را جنبه «نام شما» می نامند.

ספר יצירה می گوید آغاز مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) «در پایانشان فرو نشانده شده است»: **מלכות**, آخرین مرتبه، از **כתר**, نخستین مرتبه، جریان می یابد؛ و **כתר** مرتبه اراده است. از همین رو، پذیرش پادشاهی **ה'** «نام شما» نامیده می شود.

28 והנה זרעכם ושמכם שהן הן המשכות תורה ומצות שבעוה"ז הן המשכת המ"ד [המין דוכרין] מעולם האצ"י שהוא עולם התקון כדי לברר המ"ן [המין נוקבין] שעולה מהעשי' [מהעשיה] שיוכלל באצ"י כנ"ל.

اکنون، «نسلی شما» و «نام شما» که همان امتدادهای تورا و فرمانها (**מצות**, mitzvos) در این جهان اند، امتداد آبهای مذکر (**מים** **דכורין**, mayin dechurin) از عالم صدور (**אצילות**, Atzilus)، یعنی عالم تیقون (**عולם** **התקון**, Olam HaTikkun)، هستند تا آبهای مؤنث (**מים** **נוקבין**, mayin nukvin) را که از عالم عمل (**עשיה**, Asiyah) بالا می آیند پالایش کنند، تا چنان که پیش تر گفته شد، در عالم صدور گنجانده شوند.

«نسلی شما» و «نام شما» – یعنی تورا و **מצות** – جریانی از عالم صدورند که آنچه را از **עשיה** بالا می آید پالایش می کند و در عالم صدور می گنجاند.

וא"כ לע"ל [לעתיד לבוא] כשיושלם ויוגמר הבירור ויהי' [ויהיה] הכל עולם התקון ויתנוצץ ויתגלה גילוי אור חדש העליון מבחי' שמים חדשים וארץ חדשה סד"א [סלקא דעתך אמינא] שלא יהי' [יהיה] עליי' [עלייה] עוד להתורה ומצות. רק ישארו בעולם האצ"י.

پس، در روزگار آینده، هنگامی که پالایش به پایان رسد و کاملاً انجام پذیرد، و همه چیز عالم تیقون شود، و ظهور نور تازه برین، از مرتبه «آسمانهای نو و زمین نو»، بدرخشد و آشکار گردد، شاید چنین می پنداشتند که دیگر تورا و **מצות** عروجی نخواهند داشت؛ [بلکه] فقط در عالم **אצילות** باقی خواهند ماند.

از این رو، ممکن بود چنین پنداشته شود که هنگامی که پالایش در آینده به پایان رسد و نور برتر عالم **עקודیم** (عالم بسته شده ها؛ **عולם** **העקודים**, Olam HaAkudim) آشکار گردد، تورا و **מצות** دیگر عروجی نخواهند داشت و در مرتبه عالم صدور، سرچشمه خود، باقی خواهند ماند.

ולכן מבשר הנביא שבאמת לא כן הוא רק גם זרעכם وשמכם יעמוד שם.

از این رو، پیامبر مژده می دهد که در حقیقت چنین نیست؛ بلکه «نسلی شما و نام شما» نیز آنجا «پایدار خواهند ماند».

پس پیامبر وعده می دهد که در حقیقت، تورا و **מצות** نیز در آسمانهای نو و زمین نو «پایدار خواهند ماند».

כי גם אחר שיושלמו כל הבירורים ויוכללו באצי' עוד זאת תהיה מעלה יתירה בעילוי אחר עילוי שיתעלו גם בעולם העקודים:

זיכרון حتی پس از آنکه همه پالایش‌ها به پایان رسد و در عالم **אצילות** گنجانده شوند، باز هم برتری افزون دیگری خواهد بود؛ عروجی پس از عروج: اینکه آن‌ها به عالم **העקודים** نیز بالا برده خواهند شد.

حتی پس از پایان همه پالایش‌ها، تورا و **מצות** باز هم بالاتر خواهند رفت و به عالم **העקודים** خواهند رسید؛ عالمی بالاتر از عالم صدور. این پاسخ مضمون مامار است: ارزش پایدار تورا و **מצות** در آینده.

در کار بندگی

دعا باید نخست بیاید: از راه راتزوی نفس، یعنی تعالی **ה'** در دعا، انسان نیکی را از بدی در خود و جهانش جدا می‌کند. سپس تورا و **מצוות** ی که به‌جا می‌آورد و عشق و هیبت به آن‌ها جان می‌بخشد، نور خود **ה'** را به این جهان فرومی‌کشانند و آن را با او یگانه می‌کنند. اشتغال به تورا برای خود تورا و به‌جا آوردن **מצוות** – به‌ویژه کمک به نیازمندان – نام **ה'** را «می‌سازد»، و این خدمت در عصر آینده نیز ارزش خود را حفظ خواهد کرد و بر آن افزوده خواهد شد.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. اگر نفس پیش از نزولش از پیش به **ה'** عشق می‌ورزید و از او هیبت داشت، با آمدن به بدن چه به دست می‌آورد؟ ما **מר** چگونه به این پرسش پاسخ می‌دهد؟
2. تفاوت «به نام من خوانده شده» با «برای جلال من آفریده شده» چیست؟ تصویر پوشش چگونه هم پنهان شدن و هم فایده **בריאה** را توضیح می‌دهد؟
3. چرا دعا («زمین»، «**מ"ן**») باید پیش از تورا و **מצוות** («آسمان»، «**מ"ד**») بیاید؟ بدون آن چه روی می‌دهد؟
4. چگونه تورا، که برای «پرواز به بالا» به عشق و هیبت نیاز دارد، همچنان از عشق و هیبت برتر است؟
5. چه چیز در «آسمان‌های نو و زمین نو» تازه خواهد بود، و چرا پیامبر باید وعده دهد که «نسل تو و نام تو» نیز در آن‌جا برپا خواهند ماند؟

יادداشت‌ها

بند 1

1 ביאור על הנ"ל

יادداشت ثبت می‌کند که تقریری (הנחה, hanachah) از این گفتار، از میטלر ربه (אדמו"ר האמצעי)، پسر آلتز רبه (אדמו"ר הזקן)، در آنجا چاپ شده است؛ نسخه‌ای موازی از همان maamar.

Numbers 2:2 במדבר ב':ב'

אִישׁ עַל־דָּגְלוֹ בָּאתָה לְבֵית אָבְתָם יַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל־מוֹעֵד יַחְנוּ:

The children of Israel shall pitch by their fathers'houses,' every man with his own standard, according to the ensigns; a good way off shall they pitch round about the tent of meeting.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ז ע' לב. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. עם הגהות באוה"ת כרך ו תתרמה, ב (מלקו"ת לג"פ יט, ב). קיצורים תתרנ, א. מה שנתבאר בהמאמר יחוד העליון שבאצ"י שיהי מתגלה עדי"ז בבי"ע — מצויין לכאן בלקו"ת צו יז, א. במדבר ב, ב. שלח ג, ד.

بند 2

2 כי כאשר השמים

در واپسین نبوت اشعیا (ישעיהו)، ה' به اسرائیل وعده می‌دهد: همان‌گونه که آسمان‌های نو و زمین نوی که او پدید خواهد آورد، در پیشگاه او پایدار می‌مانند، نسل و نام آنان نیز پایدار خواهد ماند. این گفتار (מאמר, maamar) هر عبارت این آیه را در چارچوب آشکارشدن آینده و ارزش پایدار تورات (תורה, Torah) و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) می‌خواند.

Isaiah 66:22 ישעיהו ס"ו:כ"ב

כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּדִים לִפְנֵי נְאֻמִּיהָ כֵּן יַעֲמֵד יְרַעְקֶם וְשִׁמְקֶם:

For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the L-RD, so shall your seed and your name remain

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

ישע"י סו, כב.

3

הנפש יש לה שכל ומדות

در וیرא, אלתר רبه (אדמו"ר הזקן) توضیح می‌دهد که روح در ذات خود نوری بسیط و بی‌تقسیم است و عقل و عواطفش «جامه‌های» آن (תיקונים, tikkunim) هستند؛ نه جامه‌هایی جداگانه، بلکه مانند ظرف‌های عالم صدور (אצילות, Atzilus) که با نور یگانه‌اند. این روشن می‌کند که در اینجا مراد از این سخن که «روح عقل و صفات عاطفی دارد» چیست.

يادداشت كهوت

ראה לקמן פ' וירא יג, ג. וש"נ. לקמן פ' תצוה פד, ב. לקו"ת ויקרא ד, ב. אוה"ת פ' בראשית כרך ו תתרה, ב. ד"ה ואלה המשפטים עת"ר. באוה"ת בראשית כרך ו תתרמה, ב מבאר זה "והיינו שלא מיבעי שעצם הנפש דבוקה במאצילה, אלא שגם כחות הנפש ג"כ דבוקי במאצילן". ע"ש בארוכה.

بند 3

4 וירדה ונתלבשה . . ומלבישים אותה בלבושים צואים

تسماح تصدک می‌گوید این فرود، جوهر نفس را نیز دربرمی‌گیرد، نه فقط قوا را؛ ازاین‌رو می‌گوید «آن را می‌پوشانند». بااین‌حال، یحیدای نفس هیچ آسیبی نمی‌بیند؛ می‌توان گفت که پیش از آن‌که کسی گناه کند، کناره می‌گیرد.

يادداشت كهوت

ویرדה זו היינו גם עצם הנפש ולא כחותי' לבד, וזהו שא' ומלבישים אותה בלבושים צואים, היינו שמלבישי' ר"ל גם עצם הנפש, והגם שבבחי' יחידה שבנפש אין שום פגם כלל . . י"ל שמשתלקת טרם יחטא — אוה"ת כרך ו תתרמה, ב.

بند 4

5 כמ"ש במ"א

تسماح تسدک «جای دیگر» را فصل ۵ کتاب תניא می‌داند؛ فصلی دربارهٔ دربرگیرنده و دربرگرفته‌شده.

يادداشت كهوت

"והיינו כמ"ש בסש"ב פ"ה מענין מקיף ومוקף" — אוה"ת כרך ו תתרמו, א.

6

כמ"ש במ"א

این بند توضیح می‌دهد که دریافت جان‌ها از الوهیت و لذت‌بردشان از او در باغ عدن (גן עדן, Gan Eden)، هرچند شگفت‌انگیز است، تنها از مرتبهٔ «حروف» سرچشمه می‌گیرد — یعنی اندیشه و گفتار، که فقط پوشش‌های **اور** **ایز** **سوف** هستند. این زمینه، تقابل با تورا و میصوت را فراهم می‌کند که به‌واسطهٔ آنها خود **اور** **ایز** **سوف** آشکار می‌شود.

يادداشت كهوت

ראה לקו"ת שה"ש ד, ג ובכ"מ.

7

תנה הודך על השמים

داوود (דוד) خطاب به ה' می‌گوید: «نام چهارحرفی (ה', Havayah), سرور ما, چه عظیم است نام تو در سراسر زمین، تو که جلالت بر آسمان‌ها نهاده شده است.» در تلمود، فرشتگان **תנה** را به‌صورت درخواست می‌خوانند: «جلالت (یعنی تورات) را بر آسمان‌ها قرار بده»؛ یعنی آن را همان‌جا نگاه دار. این **מאמר** (maamar) نیز از همین قرائت پیروی می‌کند.

Psalms 8:2 תהילים ח':ב'

ה' אֲדַגְּנִינוּ מִה־אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְה הוֹדֶךָ עַל־הַשָּׁמַיִם:

O L-RD, our L-rd, How glorious is Thy name in all the earth! Whose majesty is rehearsed above the heavens

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

يادداشت كهوت

תהלים ח, ב.

8

בקשו המלאכים אשר תנה הודך על השמים

تلمود نقل می‌کند که هنگامی که موسی (مשה) برای دریافت تورات بالا رفت، فرشتگان خدمتگزار اعتراض کردند و این آیه را نقل کردند: «...که جلال خویش را بر آسمان‌ها نهاده‌ای»؛ توراتِ گران‌بها باید در بالا باقی

יادداشت כהوت
ישע"י מג, ז.

12 דאיהו וחיהי חד

در مقدمهٔ تیکونی زوهر (تیکونی زهر) آمده است که در ده مراتب تجلی (سפירות, Sefiros) عالم اצילות, پادشاه با نیروهای حیات بخش و ظرفهای خود یکی است؛ اما در مراتب تجلی عالم بریאה چنین نیست. آلتز ربه از این مطلب برای تعریف وحدت اצילות بهره میگیرد.

Tikkunei Zohar 3b:2-3 תקוני זוהר ג' ב:ב-ג'

... דלא למשמע בהון קלא, דתמן קול דממה דקה (מ"א יט יב), קדש הקדשים דאיהו בעמידה, בגין דתמן קאתא מלכא. דהא ברית גדולה וברעש ובאש, דאשתמעון בהון גדפי חיוון לא אתא מלכא, אלא בקול דממה דקה, דאיהי בתר רוח רעש אש, ואיהי רביעאה לון, ועליהו אמר יתקאל (ד, ז), וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון, ענן גדול, ואש מתלקחת, הא אינו תלת, דרכיבין בהון תלת אתון הו"ה, קול דממה דקה דא י' מן הוה"י, ואיהי י' מן אדני"י, תמן ...

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

یادداشت کاهوت

ת"ז בהקדמה (ג, ב). וראה אנה"ק סי' כ ובהנסמן בליקוט פי' שם.

13 اצילות מלשון הפרשה

این قطعه, پدید آمدن عالم صدور از رهگذر انقباض (צמצום, tzimtzum) نور بی‌پایان را با پدید آمدن عوالم آفرینش (بریאה, Beriah), صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل مقایسه می‌کند؛ این عوالم از طریق «پرده» (parsa) میان عوالم پدید می‌آیند – و بدین‌سان ویژگی متمایز عالم صدور را بیشتر توضیح می‌دهد.

یادداشت کاهوت

ראה פרדس שטי"ז פ"א. לקמן יד, א. ד"ה החודש הזה תרס"ו ואילך.

14 اצילות ملسون הפרשה

ربی موسی کوردوئرو (مשה کوردوبیرو) واژه اצילות را از عبارت «از روح جدا خواهم کرد» (ואצלתי, ve'atzalti) مشتق می‌داند و توضیح می‌دهد که آنچه صادر می‌شود, نیروی صادرکننده را دریافت می‌کند, بی‌آنکه چیزی از او بکاهد؛ همچون روشن‌کردن شمع با شمع دیگر.

Pardes Rimmonim 16:5-6 פרדس רמונים ט"ז:ה-ו'

... ואחר שהגיענו הקב"ה אל הדרוש הזה ראוי שנבאר ענין היחוד הזה שהוא ע"י המלאך הזה מה טיבו. שאין לומר שיכנס המלאך הזה בתוך האצילות לייחד הספירות שעם היות שקודם הסתלקו מן העולם היה בשר ודם ומצד זה הוכרח היות לו נשמה אצולה מלמעלה כמונו, עכ"ז סוף סוף מפני מה תשתנה נשמה זו שיתייחדו על ידה הספירות משאר נשמת הצדיקים והנביאים הטובים והנעימים שלא יעלו במדרגה הזאת בנשמתם אחר אשר היחוד הזה הוא ע"י נשמה עד שלפי האמת היא מתייחדת בבעלה על ידי נשמת הצדיקים כאשר נבאר ולא מפני זה ...

Pardes Rimmonim (Public Domain)

15 ויאצל מן הרוח

در روایت تورات, ה' در ابری فرود آمد, بخشی از روحی را که بر موسی (مשה) بود «جدا کرد» و آن را بر هفتاد تن از مشایخ نهاد؛ آنان سپس نبوت کردند. آلتز ربه از این مطلب برای نشان‌دادن این نکته بهره می‌گیرد که عالم اצילות بخشی از نور ه' را دریافت می‌کند و بدین‌سان با او متحد می‌شود.

Numbers 11:25 במדבר י"א:כ"ה

וירד ה' בענן וידבר אלי ויאצל מן־רוח אשר עליו ויתן עלי־שבעים איש הקהנים ויהי כנות עליהם הרוח ויתנבאו ולא יספו:

بماند. آلتز ربه (ادم"ר הזקן) از این مطلب استفاده می‌کند تا نشان دهد که تورات تا چه اندازه به امور زمینی فرود آمده است.

Shabbat 88b:7 שבת פ"ח ב:ז'

ואמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מה ליליד אשה בינינו? אמר להם: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: תמדה גנוזה שגנוזה לה תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו"? "ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודף על השמים!"

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

9 اوریتا بלא دו"ר

عبارت اینجا از Tikkunei Zohar, Tikkun 10 · 25b:12-14 نقل شده است؛ متن در زیر آمده است.

Tikkunei Zohar, Tikkun 10 · 25b:12-14 תקוני"ז תיקון י

ואורیتא בלא דחילו ורחימו לא פרכת לעילא. (נ"א ובהאי נשר) וכתר ביה תליין בני חיי ומזוני. דאיהו מזלא דכלהו. ואיהו לא תליא במזלא. ובגין דא אוקמוהו בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא. דחסד איהו זכותא. ה' זעירא דמות אדם בה אשתלים יקו"ק והיא (ה') מלכותא קדישא. *איהי מצוה. עשיית פקודין. דאיהי

שריא ברמ"ח אברים

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

یادداشت کاهوت

ת"ז ת"י י.

10 اوریتا بלא دו"ר לא פרכת לעילא

تیکونی زوهار (تیکونی زهر), در Tikkun 10, بیان می‌کند که تورات بدون عشق و هیبت (אהבה وיראה, ahavah veyirah) به بالا پرواز نمی‌کند. آلتز ربه این مطلب را به‌عنوان دلیل دومی نقل می‌کند که ممکن است آدمی گمان کند عشق و هیبت از تورات برترند؛ او بعدتر در همین مامر این مطلب را حل می‌کند.

Tikkunei Zohar 25b:12-14 תקוני זוהר כ"ה ב:י"ב-י"ד

ואורیتא בלא דחילו ורחימו לא פרכת לעילא. (נ"א ובהאי נשר) וכתר ביה תליין בני חיי ומזוני. דאיהו מזלא דכלהו. ואיהו לא תליא במזלא. ובגין דא אוקמוהו בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא. דחסד איהו זכותא. ה' זעירא דמות אדם בה אשתלים יקו"ק והיא (ה') מלכותא קדישא. *איהי מצוה. עשיית פקודין. דאיהי

שריא ברמ"ח אברים

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

بند 5

11 כל הנקרא בשמי

در کتاب اشعیا, ה' وعده می‌دهد که اسرائیل را از هر سرزمینی گرد آورد: «هرکس که به نام من خوانده می‌شود, و او را برای جلالم آفریدم, صورت بخشیدم, آری, ساختم.» آلتز ربه «به نام من خوانده می‌شود» را به عالم صدور (אצילות, Atzilus) و «برای جلالم آفریدم» را به عالم آفرینش (בריאה, Beriah) و عوالم پایین‌تر مربوط می‌داند.

Isaiah 43:7 ישעיהו מ"ג:ז'

כל הנקרא בשמי ולקבודי בראתי ויצרתי אף־עשיתי:

Every one that is called by My name, and whom I have created for My glory, I have formed him, yea, I have made him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

נה בא חכמתי שناخته שדה.» אֵלֶּר רֵבֶה (אדמו"ר הזקן) אין عبارت را نقل می‌کند تا نشان دهد که حتی مراتب تجلی (سفیروت, Sefiros) در عالم صدور (אצילות, Atzilus) نیز نامحدود باقی می‌مانند، زیرا بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof) با آن‌ها یکی است.

Tikkunei Zohar 17b:3-4 תקוני זוהר י"ז ב:ג-ד'

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא. לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאיןון צדק ומשפט כפום עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיתא. צדק מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית. כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

بند 9

21 והוא המדע והוא הידוע

فصل ۲ تنیا (תניא) توضیح می‌دهد که ارواح اسرائیل از حکمت ה' سرچشمه می‌گیرند؛ زیرا او داناست، «اما نه با دانشی شناخته‌شده»؛ او و حکمتش یکی هستند، چنان‌که رامבام نوشته است. حاشیه می‌افزاید که بنا بر دیدگاه آریزال (האריז"ל)، این سخن درباره نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) است، آن‌گاه که در ظرف‌های عالم صدور (אצילות) پوشیده است، نه فراتر از آن.

Tanya, Likkutei Amarim 2:4-5 תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים ב'/:ד-ה'

שהוא המדע והוא הידוע כו', ודבר זה אין ביכולת האדם להכניס על בוריו כו', בדקתי: "החקר אלוה תמצא", וקתיב: "כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגו'". ואף שיש רבבות מיני חלוקי מדרגות בנשמות, גבוה מעל גבוה לאין קץ, כמו גודל מעלת נשמות האבות ומשה רבינו עליהם השלום, על נשמות דורותינו אלה דעקבי משיחא, שהם בחינת עקביים ממש לגבי המוח והראש; וכן בכל דור דור יש ראשי ארפי ושראלי, שנשמותיהם הם בחינת ראש ...

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

רמב"ם ה"ל יסודות ב', י. וראה תניא פ"ב בהגהה. מצות האמנת אלקות פ"ד.

22 והוא המדע והוא הידוע

رامبام (رמב"م) می‌نویسد که ه' داننده، دانسته و خود دانش است و همه یکی‌اند. آلتور ربه (אדמו"ר הזקן) از این گفته برای توضیح این نکته بهره می‌گیرد که چرا عالم صدور (אצילות, Atzilus)، که در آن حکمت ه' با خود او یکی است، «به نام من خوانده می‌شود».

Mishneh Torah, Foundations of the Torah 2:10 משנה תורה, הלכות יסודי התורה ב'/:י'

הקדוש ברוך הוא מכיר אמתו וידוע אותה כמו שהיא. ואינו יודע בדעה שהיא חוץ ממנו כמו שאנו יודעין. שאין אנו ידענו אחד אצל הבורא יתברך הוא ודעתו וחייו אחד מקל צד ומקל פנה ובכל דרך יחוד. שאלמלי הנה חי בחיים וידוע בדעה חוץ ממנו היו שם אלהות הרבה הוא וחייו ודעתו, ואין הדבר כן אלא אחד מקל צד ומקל פנה ובכל דרך יחוד. נמצאת אמת אומר הוא הידוע והוא הידוע והוא הדעה עצמה הכל אחד. ודבר זה אין ...

The Holy One, blessed is He! recognizes His Own Truth and knows it as it really is; and He does not know with an intelligence which is apart from Himself, as we know, for, we and our intelligence are not one, but the Creator, may He be

And the L-RD came down in the cloud, and spoke unto him, and took of the spirit that was upon him, and put it upon the seventy elders; and it came to pass, that, when the spirit rested upon them, they prophesied, but they did so no more

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

במדבר יא, כה. במים רבים תרליו פרק עב מוסיף: שהוא בחי גילוי הארה כו', ע"ש.

بند 7

16 חייה הם האורות

آلتور ربه در آنجا به صراحت می‌گوید که chayohi, یعنی «نیروهای حیاتش»، نورها هستند و garmohi, یعنی «ظرف‌هایش»، ظرف‌های ده مرتبه تجلی (سفیروت, Sefiros) عالم صدور هستند.

یادداشت كهوت

ראה אגה"ק סי' כ, ובד"ה מים רבים תרלו פרק קנא.

بند 8

17 וכמ"ש במ"א בענין האורות דאחליפו דוכתייהו

آلتور ربه به تفصیل گفته زهر را توضیح می‌دهد که نورها «جای خود را عوض کردند»؛ یعنی نور Chesed در ظرف Gevurah و نور Gevurah در ظرف Chesed جای می‌گیرد، و این را بر دو بند نخست Shema تطبیق می‌کند.

یادداشت كهوت

נתבאר בארוכה בלקו"ת ואתחנן יב, ד. סידור עם דא"ח קג, ג. סה"מ תקס"ז ע' רפה ואילך. ובשרש מצות התפלה קכ, א. אוה"ת בשלח ע' תקנו. המשך תער"ב ע' כ ואילך. ובספר הערכים חב"ד כרך ד ע' רח. וראה באוה"ת בראשית כרך ו תתרמו, ב, בפ"י תי' "דוכתייהו".

18 שע"י הכלים הם עולים בשם חכמה או חסד

تسماح تسدک روشن می‌کند که نام Chochmah یا Chesed بر نور و ظرف با هم اطلاق می‌شود.

یادداشت كهوت

שקריאת שם זה הוא על האור והכלי — אוה"ת בראשית כרך ו תתרמו, ב.

19 אנת הוא חכים

عبارت اینجا از Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu · 17b:3-4 شده است؛ متن در زیر آمده است.

Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu · 17b:3-4 תקוני זוהר י"ז ב:ג-ד'

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא. לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאיןון צדק ומשפט כפום עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיתא. צדק מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית. כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

20 אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא

در دعای الیاهو (אליהו)، «פתח אליהו» (Patach Eliyahu)، در مقدمه تیکونی زوهار (תיקוני זוהר)، ه' با این عبارت خطاب می‌شود: «حکیمی، اما

بند 11

27 והנה נודע עבודת המלאכים

تسماخ تسدک در آنجا یادآور می‌شود که این بند، با توجه به آنچه تורה اور بعدها (86a) دربارهٔ فرشتگان می‌نویسد، نیازمند بررسی است.

یادداشت کھوت

ראה באוה"ת פ' יתרו ע' תשמח שצ"ע למה שכתוב לקמן פו, א. וראה בסידור שער הק"ש בד"ה להבין הפרש בין ק"ש לתפלה.

28 ארי' שאג

عاموس (عموس) می‌گوید: «شیری غریبه است؛ چه کسی نخواهد ترسید؟» پیامبر کلام ה' را که او را به نبوت وامی‌دارد، به غرش شیر تشبیه می‌کند. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) تعبیر «شیری غریبه است» را دربارهٔ فرشتهٔ میکائیل (میכאל) و سپاه او به کار می‌برد.

Amos 3:8 עמוס ג' ח'

אֲרִיָּה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא אֲדֹנָיִי ה' דָּבָר מִי לֹא יִנְבֵּא:

The lion hath roared, Who will not fear? The L-rd GOD hath spoken, Who can but prophesy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ע"פ עמוס ג, ח. ראה לקמן עו, ב.

29 פני אריה אל הימין

در رؤیای اراپهٔ حزقیال (یحזקאל)، موجودات زنده در سمت راست چهرهٔ شیری داشتند. در اینجا، شیری که در سمت راست است با میکائیل، فرشتهٔ مهر (חסד، Chesed)، یکی دانسته شده است.

Ezekiel 1:10 יחזקאל א' י'

וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אֲרִיָּה אֱלֹהֵימָיו לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי־שׁוֹר מִהִשְׁמָאוֹל לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי־נֶשֶׁךְ לְאַרְבַּעַתָּם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man; and they four had the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four had also the face of an eagle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 13

30 ולכן צ"ל עבודה תמה

گفتاری از آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) دربارهٔ آیهٔ «و خدمت کنيد [نام چهارحرفی (ה', Havayah)، ه' شما]»؛ این گفتار به‌عنوان بحثی موازی دربارهٔ آنچه خدمت را «کامل» می‌سازد، ذکر شده است.

یادداشت کھوت

ראה במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח בד"ה ועבדתם, ובאוה"ת פ' משפטים ד"ה ועבדתם ע' א'רכב.

31 אשר ברא ה' לעשות

تورات می‌گوید که در روز هفتم، ה' از تمام کار خود «که ה' آفرید تا ساخته شود» آرام گرفت. در معنای سادهٔ عبارت، «ساختن» وصف کار آفرینش است؛ اما مامار آن را، همراه با میدراش (Midrash، מדרש)، به معنای «اصلاح کردن» می‌خواند: عوالم فرودین آفریده شدند تا کامل شوند.

Genesis 2:3 בראשית ב' ג'

וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים אֶת־יְמֵי הַשָּׁבָעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְקַלְמְלָאֲתוֹ אֲשֶׁר־בְּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת:

blessed! and His Intelligence and His Life are One from every lateral, angle and manner of Unity. Since but for this, He would live a life and understand with an intelligence apart ... from Himself, then there would be many gods, He, His life
Torat Emet 363 (Public Domain) • Mishnah Torah, Yod ha-hazakah, trans. by Simon Glazer, 1927 (Public Domain)

23 וכמאמר אליהו

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

ת"ז בהקדמה.

24 לבושין תקינת לון

در Patach Eliyahu گفته شده است که ה' برای مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) جامه‌هایی آفرید که جان‌ها از آن‌ها به سوی مردم پرواز می‌کنند. آلتز ربه این جامه‌ها را عالم آفرینش (ברیאה, Beriah) و عوالم پایین‌تر از آن می‌داند: عوالمی که «برای جلال من» هستند.

Tikkunei Zohar 17a:15-16 תקוני הזהר י"ז א: ט"ו-י"ז

*لبושין תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתין לבני (נ"א דבני) נשא וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמכסיין עליהון. ואתקריאו בתקונא דא. חסד דרועא ימינא. גבורה דרועא שמאלא. תפארת גופא. נצח והוד תרין שוקין. ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש. מלכות פה. תורה שבע"פ קרינן ליה.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

بند 10

25 וצבא השמים

دعای لاویان اعلام می‌کند که سپاه آسمان در برابر ه' سر فرود می‌آورند. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) از آن برای خودنهی‌گری (ביטול, bittul) فرشتگان عالم آفرینش (ברیאה, Beriah) استفاده می‌کند.

Nehemiah 9:6 נחמיה ט' ו'

אֱתֶהֱיוּא ה' לְבָדָד אַתָּה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צָבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מַחֲיָה אֶת־כָּל־וְצָאָה הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heaven, the heaven of heavens, with all their host, the earth and all things that are thereon, the seas and all that is in them, and Thou preservest them all; and the host of heaven worshippeth Thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

נחמיה ט, ו.

26 ומשם יפרד

تورات رودی را توصیف می‌کند که از عدن بیرون می‌آید تا باغ را آبیاری کند؛ «از آنجا منشعب می‌شود» و به چهار شاخه تقسیم می‌گردد. חסידות (Chassidus) این انشعاب را نقطه‌ای می‌داند که وجود جداگانه از آن آغاز می‌شود: بریאה و مراتب پایین‌تر.

Genesis 2:10 בראשית ב' י'

וַיֵּהָר וַיָּצֵא מַעְדֵּן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה נְאֻשִׁים:

And a river went out of Eden to water the garden; and from thence it was parted, and became four heads

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

در او آغاز عالم تیکون را می‌بیند.

Genesis 36:39 **בראשית ל"ז:ל"ט**

וַיָּמָת בְּעַל חָנָן כְּנָן עֶכְבֹּר וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הָדָר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטָבָאֵל בַּת־מִטְרָד בַּת מִי זָהָב:

And Baal-hanan the son of Achbor died, and Hadar reigned in his stead; and the name of the city was Pau; and his wife's name was Mehetabel, the daughter of Matred, the daughter of Me-zahab.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 15

36 בריאה רובו טוב

در آنجا آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) توضیح می‌دهد که در عالم آفرینش، عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل، بدی فقط در پوشش‌های بیرونی آنها یافت می‌شود - «در عالم آفرینش اندکی بدی، در عالم صورت‌بخشی نیمی بدی، و در عالم عمل بیشتر بدی» - و فرمانروایی (ملכות, Malchus) عالم صدور (אצילות, Atzilut) به آنجا فرود می‌آید تا آنها را پالایش کند؛ از همین رو وقت نماز، یعنی وقت پالایش، زمانی است که افکار بیگانه پدیدار می‌شوند.

یادداشت کھوت

עץ חיים שער מ"ב פ"ד, שם שער מ"ז פ"ד. לקו"ת במדבר ג, ד. ובכ"מ (לקוטי שיחות ח"א ע' 52).

37 בבריאה רובו טוב

در کتاب עץ حיים آریזال (האריז"ל) (47 Sha'ar, فصل 4)، آمیختگی نیکی و بدی را در عوالم درجه‌بندی می‌کند؛ در عالم عمل (עשיה, Asiyah)، «بخش غالبش بدی است و بخش اندکی نیکی، و هر دو درهم‌آمیخته‌اند»؛ حاشیه‌ای در همان‌جا یادآور می‌شود که در جای دیگری (48 Sha'ar, فصل 3)، عالم آفرینش (ברیאה, Beriah) «بخش غالبش نیکی است و بخش اندکی بدی». آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) از همین درجه‌بندی پیروی می‌کند.

Sefer Etz Chaim 47:4-5 **עץ حיים מ"ז:ד-ה'**

... رحمנים וכורא כנודע כי אור וחושך הם זכורא ונוקבא. אמנם העשיה היא פחותה מכולן כי הבריאה היא דינן אבל העשיה הוא מדור הקליפות ואלקים אחרים. גם בזה תבין מ"ש בתקונים ל"ו כי האצילות רובו טוב ומיעוטו רע ואפי' אותו רע אינו מעורב עם הטוב והבריאה חציו טוב וחציו רע. [הגהה - מוהרש"ו צ"ע דלקמן שמ"ח פ"ג כתב להיפך מזה כי הבריאה רובו טוב ומיעוטו רע אמנם הם מעורבים ועיין לעיל שמ"ג פ"א]: אבל אינן מתערבין יחד וביצירה חציו טוב וחציו רע והם מעורבים יחד והעשיה רובו רע ומעוטו טוב ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

38 אם ישים אליו לבו

در کتاب Job, اليهو (אליהוא) درباره' ה' می‌گوید: «اگر دلش را متوجه او سازد»، روح و جان انسان را نزد خویش گرد خواهد آورد. تعالیم حسیدی (חסידות, Chassidus) سخن بنده را به جای آن چنین می‌خوانند: هنگامی که او دلش را متوجه ה' می‌کند، روح و جانش مشتاق‌اند که نزد او گرد آورده شوند—اشتياق صعود نفس (יצוא, ratzo).

Job 34:14 **איוב ל"ד:יד**

אם-ישים אֵלָיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו וְנָסַף:

If He set His heart upon man, If He gather unto Himself his spirit and his breath

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

And G-d blessed the seventh day, and hallowed it; because that in it He rested from all His work which G-d in creating had made

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

32 לעשות ולתקן

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

ראה פרש"י לבראשית רבה יא, ז.

33 לעשות ולתקן

מידراش تعلیم می‌دهد که هرآنچه در شش روز آفرینش آفریده شد، به «ساخته‌شدن» بیشتر نیاز دارد؛ خردل باید شیرین شود، گندم آسیاب شود، و حتی انسان نیز به اصلاح (תיקון, tikkun) نیاز دارد. یادداشت کھوت (קה"ת, Kehot) درباره' واژه‌های «برای ساختن و اصلاح کردن»، به تفسیر راشی (רש"י) بر این میدراش ارجاع می‌دهد.

Bereshit Rabbah 11:6 **בראשית רבה י"א:ו'**

פילוסوفוס אחד שאל את רבי הושעיה, א"ל אם חביבה היא המילה מפני מה לא נתנה לאדם הראשון? א"ל מפני מה אותו האיש מגלח פאת ראשו, ומניח את פאת זקנו? א"ל מפני שגדל עמו בשטות, א"ל אם כן יסמא את עינו ויקטע את ידיו וישבר את רגליו על ידי שגדלו עמו בשטות, א"ל ולאלין מיליא אתינן, אתמהא, א"ל להוציאך חלק אי אפשר אלא כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריכין עשייה, כגון החרדל צריך למתוק, התורמוסים צריך למתוק, החיטין צריכין להטחן, אפילו אדם צריך תיקון.

A certain philosopher once asked Rabbi Hoshaya, saying to him: 'If circumcision is so dear to Him [G-d], why was it not given to Adam the first man?' He said to him: 'Why does this man [the philosopher] shave the corner of [the hair on] his head but leave the corner of his beard?' He replied: 'It is because this [the head hair] grew with him in his period of foolishness.' He said to him: 'If so, he should put out his eye, sever his hands, and break his legs ...

Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

34 מלך בעל חנן בן עכבור

تورات پادشاهانی را برمی‌شمارد که در اِدوم (آدوم) فرمانروایی کردند، «پیش از آنکه پادشاهی بر بنی‌اسرائیل فرمانروایی کند»: بعل‌حنان (בעל حنן) پسر عֶכְבֹּר (עכבור) هفتمین پادشاه است. در قبلا (קבלה, Kabbalah)، این پادشاهان که هر یک «فرمانروایی کردند... و مرد»، نمایانگر عالم آشوب (תוהו, Tohu) هستند.

Genesis 36:38 **בראשית ל"ז:ל"ח**

וַיָּמָת שָׁאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בְּעַל חָנָן כְּנָן עֶכְבֹּר:

And Shaul died, and Baal-hanan the son of Achbor reigned in his stead

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

בראשית לו, לח.

35 וימלך תחתיו הדר

پس از آنکه بعل‌حنان درگذشت، هادار (הדר) به جای او فرمانروایی کرد؛ برخلاف پادشاهان پیش از او، درباره' هادار مرگی ثبت نشده است، و قبلا

39 כי בכה ארוץ

داوید (דוד) در سرود سیاس خود می‌گوید: «زیرا به‌واسطهٔ تو از میان سپاه می‌دوم؛ به‌واسطهٔ **אלקי** من از دیوار می‌جهم» (همین سرود در Psalm 18 نیز آمده است). آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) دویدن و جهیدن را بیانگر حرکت شوق‌مندانه (רצוא, ratzo) نفس، فراتر از همهٔ نورهای فراگیر، می‌داند.

II Samuel 22:30 שמואל ב כ"ב:ל'

כי בכה ארוץ גדוד באלקי אדלג-שור:

For by Thee I run upon a troop; By my G-d do I scale a wall
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

شموאל-ب كك, ل.

40 יתפרדו כל פועלי און

مزمور شبات می‌گوید که دشمنان ه' نابود خواهند شد و «همهٔ بدکاران پراکنده خواهند شد (یتפרדו, yisparedu)». این گفتار حسیدی (ماامר, maamar) واژه را به معنای «جدا شدن» می‌گیرد: از رهگذر شنافتن [רצוא (ratzo)], شر از خیر جدا می‌شود.

Psalms 92:10 תהילים צ"ב:י'

כי הנה אֵיבִיךָ ה' כִּי־הִנֵּה אֵיבִיךָ יאבדו יתפרדו כל־פְּעָלֵי אֹן:

For, lo, Thine enemies, O L-RD, For, lo, Thine enemies shall
perish: All the workers of iniquity shall be scattered

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהלים צב, י.

41 רוממות אל בגروנם

مزمورنویس یارسانان را چنین وصف می‌کند: ستایش ه' در گلویشان و شمشیری دولبه در دستشان. در اینجا، ستایش ه' خود شمشیری است که خیر را از شر جدا می‌کند.

Psalms 149:6 תהילים קמ"ט:ו'

רוממות אל בגרונם ותרב פיפיות בנדם:

Let the high praises of G-d be in their mouth, And a two-
edged sword in their hand

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהלים קמט, ו.

42 לעשות נקמה בגוים

آیه ادامه می‌دهد: «تا از ملتها انتقام بگیرند.» در بافت خاص این گفتار، این عبارت به جدا کردن شر از راه دعا اشاره دارد (برداشتی تفسیری).

Psalms 149:7 תהילים קמ"ט:ז'

לעשות נקמה בגוים תוכחות בלאמים:

To execute vengeance upon the nations, And chastisements
upon the peoples

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 ורמ"ח פקודים הם רמ"ח אברין דמלכא

תיكونی زوهر (تيكونی زهر) (Tikkun 30), ۲۴۸ فرمان ایجابی (מצוות, mitzvos) را به‌منزلهٔ فرمانی از نام چهارحرفی (ה', Havayah) در هر یک از اعضای پادشاه توصیف می‌کند. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) از این مطلب استفاده می‌کند تا نشان دهد که میتصוות ظرف‌هایی برای نور خود ه' هستند.

Tikkunei Zohar 74a:5 תקוני הזהר ע"ד א:ה'

אדקכי הא קלא סליק ומתפוצץ ברומי רקיעיו, ונהא אמר, משרין קדישאן דמתיבתא דרקיעא דלעילא ונתמא, אנדריו ואמתקנו לקדמות מטרוניתא, דקא אתיא למיעאל קדם מלכא, בכמה קשויטין דפקודין דעשה, קומו משרין לקדמותה, אדקכי הא קלא תנגא נהא מתערא לגבי מארי מפתח, הא שכינתא קא אתיא למיעאל להיכלא דילה, אדניי שפתי תפתח.

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

44 דאורייתא וקוב"ה כולא חד

در آنجا آلتز ربه توضیح می‌دهد که عبارت «تورات و قدوس متبارک همه یکی‌اند» به خود قدوس اشاره دارد—به مرتبه‌ای که مقدس و کاملاً جدا از قلمرو عوالم است—و بدین‌ترتیب، از راه تورات و میتصוות، انسان با ه' چنان پیوند می‌یابد که او فراتر از عوالم است.

یادداشت كهوت

נסמן לקמן ג, א.

45 רמ"ח מצות הן רמ"ח אברין דמלכא

تيكونی زوهار (تيكونی زهر, Tikkun 30) میان ۲۴۸ فرمان الهی (מצוות, mitzvos) و اندام‌های پادشاه پیوند برقرار می‌کند: آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) به این مطلب استناد می‌کند تا نشان دهد که mitzvos ارادهٔ خود ه' هستند.

Tikkunei Zohar 74a:8 תקוני הזהר ע"ד א:ח'

ועוד מצוה דא עמודא דאמצעייתא, דאיהו מצוה מסטרא דאבא דאיהו רא"ש, ומסטרא דאימא דאיהו אש"ר, והכי צדיק מצוה ועושה מתרוניה, ובגין דא אתמר על תרוניהו אשר קדשנו, אמא קדשנו ואבא צונו, על מאן על שכינתא תתא, דאיהי פטר כל רחם, פתיחו דרחם, דאיהו רמ"ח פקודין, איהי מצות יהו"ה בכל אבר ואבר דמלכא, איהי מצוה, ועוד אשר קדשנו מסטרא דאבא

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

46 ורמ"ח פקודין הם רמ"ח אברין

عبارت اینجا از Tikkunei Zohar, Tikkun 30 • 74a:8 نقل شده است؛ متن در زیر آمده است.

Tikkunei Zohar, Tikkun 30 • 74a:8 תקוני תיקון ל

ועוד מצוה דא עמודא דאמצעייתא, דאיהו מצוה מסטרא דאבא דאיהו רא"ש, ומסטרא דאימא דאיהו אש"ר, והכי צדיק מצוה ועושה מתרוניה, ובגין דא אתמר על תרוניהו אשר קדשנו, אמא קדשנו ואבא צונו, על מאן על שכינתא תתא, דאיהי פטר כל רחם, פתיחו דרחם, דאיהו רמ"ח פקודין, איהי מצות יהו"ה בכל אבר ואבר דמלכא, איהי מצוה, ועוד אשר קדשנו מסטרא דאבא

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

یادداشت كهوت

عبارت اینجا از Tikkunei Zohar, Tikkun 10 · 25b:12-14 نقل شده است؛ متن در زیر آمده است.

Tikkunei Zohar, Tikkun 10 · 25b:12-14 תקוני'ז תיקון י

ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא. (נ"א ובהאי נשר) וכתר ביה תליין בני חיי ומזוני. דאיהו מזלא דכלהו. ואיהו לא תליא במזלא. ובגין דא אוקמוהו בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא. דחסד איהו זכותא. ה' זעירא דמות אדם בה אשתלים יקו"ק והיא (ה') מלכותא קדישא. *איהי מצוה. עשיית פקודין. דאיהי שריא ברמ"ח אברים

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

ת"ז תי' י.

اینک گفته‌ای که در آغاز این گفتار (ماמר, maamar) نقل شده است – اینکه تورات بدون عشق و هیبت (אהבה ויראה, ahavah veyirah) به بالا پرواز نمی‌کند – توضیح داده می‌شود: **אהבה وיראה** نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) را که در تورات پوشیده است آشکار می‌کنند.

Tikkunei Zohar 25b:12-14 תקוני הזהר כ"ה ב:י"ב-י"ד

ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא. (נ"א ובהאי נשר) וכתר ביה תליין בני חיי ומזוני. דאיהו מזלא דכלהו. ואיהו לא תליא במזלא. ובגין דא אוקמוהו בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא. דחסד איהו זכותא. ה' זעירא דמות אדם בה אשתלים יקו"ק והיא (ה') מלכותא קדישא. *איהי מצוה. עשיית פקודין. דאיהי שריא ברמ"ח אברים

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

یادداشت Kehot در اینجا به **זהר** (זהר) استناد می‌کند (III, 113a)؛ این استناد دربارهٔ آیهٔ «و آنها را به‌جا آورید» است و آن را سرچشمهٔ عبارت «گویی مرا ساخته‌اند» می‌داند.

Zohar III, 113a זח"ג קיג, א

Vayikra Rabbah 35:7 ויקרא רבה ל"ה:ז

یادداشت كهوت

זח"ג קיג, א. رאה ויק"ר לה, ז.

בֵּית שְׁמַי (בית שמאי) بر این نظرند که آسمان نخست آفریده شد؛ بֵּית הֵייל (بیت הלל) بر این نظرند که زمین نخست آفریده شد و سپس آسمان، و به پیدایش 2:4 استناد می‌کنند؛ جایی که «زمین» پیش از «آسمان» نام برده شده است. آلتِر ربه (آدمو"ר הזקן) این ترتیب را بر کار بندگی تطبیق می‌کند: دعا (زمین) بر تورات و فرمان‌ها (מצוות, mitzvot) مقدم است (آسمان).

Chagigah 12a:5-6 חגיגה י"ב א:ה-ו

ואמר רב יהודה אמר רב: עשרה דברים נבראו ביום ראשון, ואלו הן: שמים וארץ, תהו ובהו, אור וחשך, רוח ומים, מדת יום ומדת לילה.

שמים וארץ — דְּכָתִיב: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ", תהו ובהו — דְּכָתִיב: "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וּבְהוֹ", אור וחשך, חשך — דְּכָתִיב: "וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם", אור — דְּכָתִיב: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהי אור", רוח ומים — דְּכָתִיב: "וַיְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", מדת יום ומדת לילה — דְּכָתִיב: "וַיְהי עֶרֶב וַיְהי בֹקֶר יוֹם ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

سرایندهٔ مزامیر, ה' را می‌ستاید؛ او آسمان‌ها را با ابرها می‌پوشاند و باران را برای زمین فراهم می‌آورد. آسمان‌ها نمایانگرِ بخشندگی‌اند که به زمین عطا می‌بخشد.

Psalms 147:8 תהילים קמ"ז:ח

הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמְכִּיז לָאָרֶץ מָשֶׁר הַמַּצְמִיחַ הַיָּרֵם הַצֵּיִר:

Who covereth the heaven with clouds, Who prepareth rain for the earth, Who maketh the mountains to spring with grass.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

תהילים קמז, ח.

מושׁה (משׁה) سرزمین اسرائیل را سرزمینی از تپه‌ها و دره‌ها وصف می‌کند که «از آب باران آسمان می‌نوشد». در اینجا، باران جریان از بالا (מים دکوری, mayin dechurin [آب‌های مذکر]) را به تصویر می‌کشد که زمین را پالایش می‌کند.

Deuteronomy 11:11 דברים י"א:יא

וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁמָהּ אֶרֶץ הָרִים וּבִקְעוֹת לְמִשְׁרַת הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּחֲוֶינָם:

but the land, whither ye go over to possess it, is a land of hills and valleys, and drinketh water as the rain of heaven cometh down;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

اشعيا (ישعיהو) پیشگویی می‌کند که ه' مرگ را برای همیشه فرو خواهد بلعید. آلتِر رֵבֶה (آدمو"ר הזקן) به این آیه به‌عنوان نشانه‌ای استناد می‌کند که پالایش شر در عصر **مשיח** (Moshiach) به پایان خواهد رسید.

Isaiah 25:8 ישעיהו כ"ה:ח

בִּלְעַל הַמּוֹת לְנֶצַח וּמִתָּה אֲדֹנֵי ה' דֹּמְעָה מֵעַל כָּל־פָּנִים וְחֶרֶפַת עַמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל־הָאָרֶץ כִּי ה' דָּבָר:

He will swallow up death for ever; And the L-rd GOD will wipe away tears from off all faces; And the reproach of His people will He take away from off all the earth; For the L-RD hath spoken it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ישע"י כה, ח.

זכריا (זכריה) پیشگویی می‌کند که ه' روح ناپاکی را از سرزمین برخواهد

داشت. این پیشگویی نشانگر پایان آمیختگی نیکی و شر است.

Zechariah 13:2 זכריה י"ג:ב

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְנָאֵם ה' צְבָאוֹת אֱקָרִית אֶת־שְׁמוֹת הַעֲצָבִים מִן־הָאָרֶץ
וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת־הַבְּרִיאִים וְאֶת־רִירַת הַטִּמָּאָה אֲעֲבִיר מִן־הָאָרֶץ:

And it shall come to pass in that day, Saith the L-RD of hosts,
That I will cut off the names of the idols out of the land, And
they shall no more be remembered; And also I will cause the
.prophets And the unclean spirit to pass out of the land

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

זכרי' יג, ב.

55 הנה ישכיל עבדי

ה' از زبان اشعيا (ישעיהו) می‌گوید: «اینک، بنده من کامیاب خواهد شد
(یا: خردمند خواهد بود)؛ سرافراز خواهد شد، بالا برده خواهد شد و بسیار
بلند خواهد بود.» تارگوم و میدراش، این بنده را **משיח** (Moshiach)
می‌دانند. آلتز ربه به این آیه برای آشکارشدن عالم **עקודیم** (Elohim),
فراتر از عالم **صدور** (Atzilut), استناد می‌کند.

Isaiah 52:13 ישעיהו נ"ב:י"ג

הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדִּי וְנִשָּׂא וְנִבָּה מְאֹד:

Behold, My servant shall prosper, He shall be exalted and
.lifted up, and shall be very high

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

ישع'י נב, יג.

بند 23

56 כל הנשמות . . שנכללו באדה"ר

حاشیه‌نویسی دست‌نویسی در حاشیه **תורה اور** (Torah Ohr) به این
معمر (Maamar) اشاره می‌کند. این بحث با توضیح وجود جان‌ها
و فرشتگان در زنجیرهٔ عوالم عالم آفرینش (**بریا**, Beriah), عالم
صورت‌بخشی (**יצירה**, Yetzirah) و عالم عمل (**عשיה**, Asiyah) آغاز
می‌شود («برای شکوه من او را آفریدم»؛ همچنین توضیح می‌دهد که
«خوراک» فرشتگان نیروی معنوی درک امور الهی است—این زمینه‌ای است
برای فهم جان‌هایی که به ترتیب مراتب تعلق دارند.

یادداشت کهوت

בהג"ה כת"י בתו"א על הגליון מציין לעיין בלקו"ת פ' צו בד"ה ואכלתם
אכול.

بند 24

57 אנת הוא חכים

عبارت اینجا از 4-3:17b Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu نقل
شده است؛ متن در زیر آمده است.

Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu • 17b:3-4 תקוני זוהר י"ז
ב:ג-ד'

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא. לית
לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה
לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאיןון צדק ומשפט כפום
עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיתא. צדק
מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית.

כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

یادداشت کهوت

ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

58 אנת הוא חכים

دعای الياهو (אליהו) در تیکونی זוهر (תיקוני זוהר) می‌گوید: «تو حکیمی،
اما نه با حکمتی شناخته‌شده.» در اینجا، این عبارت نور بی‌پایان (**اور این**
סוף, Or Ein Sof) را توصیف می‌کند که در حکمت (**חכמה**, Chochmah)
عالم **صدور** (Atzilut), متلبس است.

Tikkunei Zohar 17b:3-4 תקוני זוהר י"ז ב:ג-ד'

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא. לית
לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה
לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאיןון צדק ומשפט כפום
עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיתא. צדק
מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית.

כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

بند 25

59 צדיק ה' בכל דרכיו

سرود داوود (דוד), אשרי (Ashrei), می‌ستاید: «نام چهارحرفی (ה',
Havayah) در همهٔ راه‌های خویش عادل است و در همهٔ کارهای خویش
مهربان.» آلتز ربه (**ادمو"ר** **הוקן**) آن را نمونه‌ای از توصیف **ה'** به‌واسطهٔ
صفات متمایز می‌آورد.

Psalms 145:17 תהילים קמ"ה:י"ז

צִדִּיק ה' בְּכָל־דַּרְכָּיו וְחַסִּיד בְּכָל־מַעְשָׁיו:

The L-RD is righteous in all His ways, And gracious in all His
.works

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

תהלים קמה, יז.

بند 26

60 משי ולא משי

تسماختسدک (**הצמח צדק**) مفهوم «می‌رسد و نمی‌رسد» را در آنجا بررسی
می‌کند؛ این مطلب به‌عنوان توضیحی تکمیلی دربارهٔ این اصطلاح نقل شده
است.

یادداشت کهوت

ראה אוה"ת פ' תרומה ד"ה ויקחו לי ע' א'שנת.

بند 27

61 שכן יעמוד זרעכם ושמכם

نیمهٔ دوم آیهٔ محوري گفتار تعلیمی (**مאמר**, maamar): نسل اسرائیل و
نامش همچون آسمان‌های نو و زمین نو پایدار خواهند ماند.

Isaiah 66:22 ישעיהו ס"ו:כ"ב

כי כאשר השמים ההדשים והארץ ההדשה אשר אני עשה עמדים לפני
נאם-ה' כן יעמד זרעכם ושמכם:

For as the new heavens and the new earth, which I will make,
shall remain before Me, saith the L-RD, so shall your seed
and your name remain

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

62 למינהו

زمین گیاهانی را رویانید که بذر می‌دادند، «هر یک به‌حسب گونهٔ خود». آلتز ربه از این عبارت برای نشان‌دادن این نکته بهره می‌گیرد که هر بذر تنها هم‌نوع خود را پدید می‌آورد.

Genesis 1:12 براسیית א'י"ב

וּתְצַא הָאָרֶץ דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זֶרְעוֹ בּוֹ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:

And the earth brought forth grass, herb yielding seed after its kind, and tree bearing fruit, wherein is the seed thereof, after its kind; and G-d saw that it was good

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

63 ופועל ישועות בקרב הארץ

سرود آساف (اسف) ه' را چنین وصف می‌کند: «پادشاه من از دیرباز، که در دل زمین رهایی‌ها پدید می‌آورد». اینجا این عبارت، نوری از تورات را توصیف می‌کند که در پایین سبب رویش و پالایش می‌شود.

Psalms 74:12 תהילים ע"ד:י"ב

וּאֱלֹהִים מֶלְכִי מִקְדָּם פֶּעַל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

Yet G-d is my King of old, Working salvation in the midst of the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

64 נעוץ תחלתן בסופן

سفر يتسيرا (سفر يצירה) دربارهٔ ده مرتبهٔ تجلی (سفירות, Sefiros) می‌گوید که پایانشان در آغازشان فرو نشانده شده و آغازشان در پایانشان. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) این اصل را بر کشش فرمانروایی (ملכות, Malchus) از تاج (כתר, Keser) تطبیق می‌کند.

Sefer Yetzirah 1:7 ספר יצירה א'ז'

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר:

The decade of existence out of nothing has its end linked to its beginning and its beginning linked to its end, just as the flame is wedded to the live coal; because the L-rd is one and there is not a second one, and before one what wilt thou ?count

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) • Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

65 ויש מ"ד מצות בטילות לע"ל

راو یوسف (רב יוסف) از حکمی دربارهٔ کفن‌ها نتیجه می‌گیرد که فرمان‌ها و تکالیف دینی (מצוות, mitzvot) در دوران آینده لغو خواهند شد. آلتز ربه در ضمن به این دیدگاه اشاره می‌کند.

Niddah 61b:3-4 גדה ס"א ב:ג-ד'

תנו רבנן: בְּגֵד שֶׁאֵבֵד בּוֹ כְּלָאִים — הָרִי זֶה לֹא יִמְקְרְנוּ לְגוֹי, וְלֹא יַעֲשֹׂנוּ מִרְדְּעַת לְחֻמּוֹר, אֲבָל עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ תְּכָרִיכִין לְמֵת. אָמַר רַב יוֹסֵף: זֹאת אוֹמְרָת — מִצְוֹת בְּטִלּוֹת לְעֵתִיד לְבֹא. אָמַר לְקָה אֲבָנִי, וְאִי תִימָא רַב דִּימִי: וְהָא אָמַר רַבִּי מְנִי אָמַר רַבִּי יְנָאִי, לֹא שָׁנוּ אֱלָא לְסַפְדּוּ, אֲבָל לְקוֹבְרוּ אִסּוּר. אָמַר לְקָה: לֹא אֵיתָמַר עָלֶהּ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילוּ לְקוֹבְרוּ.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Zohar III, 124b זח"ג קכד, ב

یادداشت کیهوت

درباره این نسخه

.the notes و our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); Pardes Rimonim (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); Torat Emet 363 (Public Domain); Mishnah Torah, Yod ha-hazakah, trans. by Simon Glazer, 1927 (Public Domain); Wikisource Bereshit Rabbah (CC-BY-SA); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Sefer Etz Chaim (Public Domain); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas) likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: -

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

[/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/3](https://likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/3) از

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، רב לבوی ייטשאק